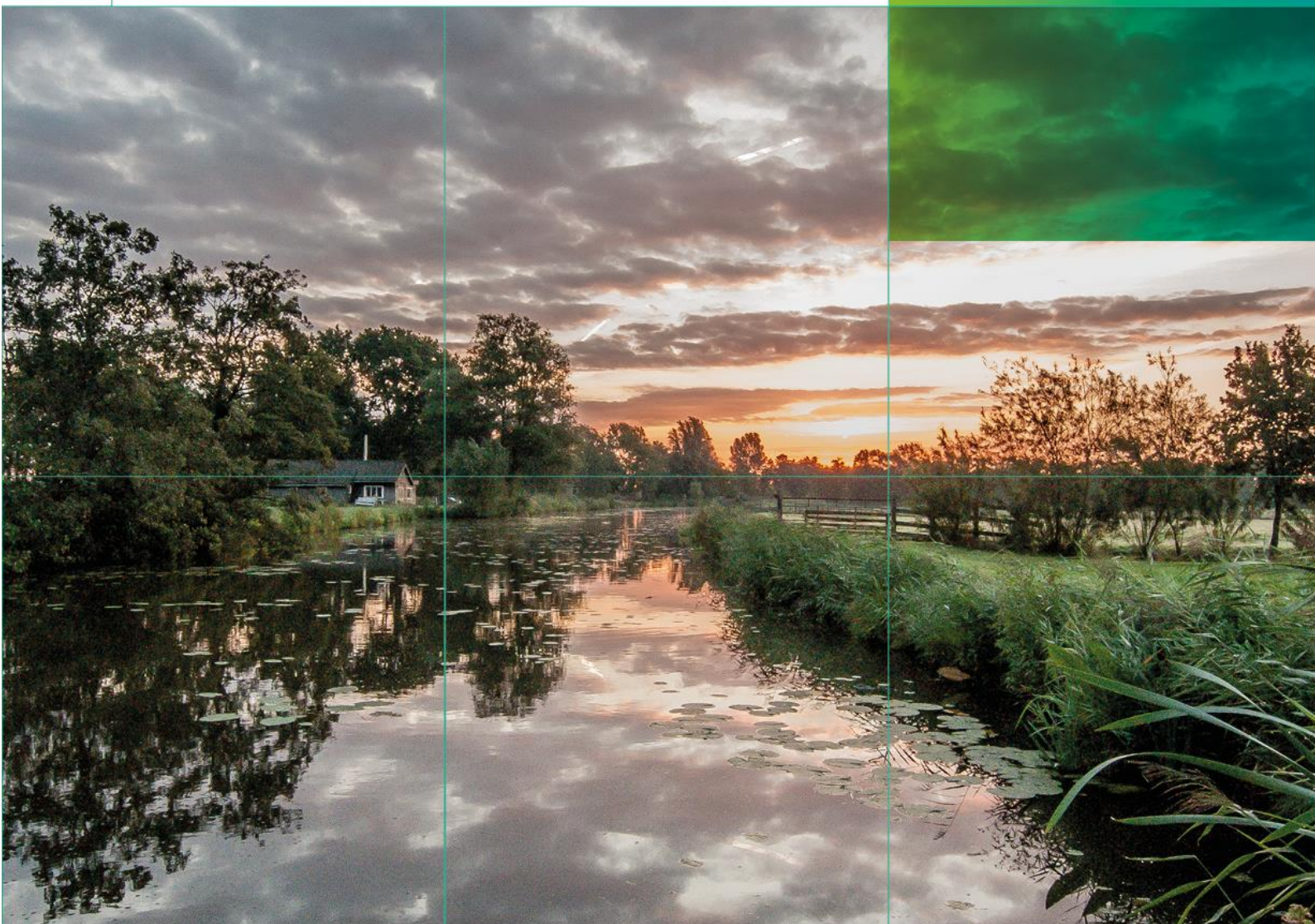
FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

(ontwerp)Begroting 2025

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

1.1 Leeswijzer 4

1.2 Opzet en samenvatting begroting 2025 4

2. Ontwikkelingen 7

2.1 Externe ontwikkelingen 7

2.2 Doorontwikkeling 9

3. Programma's 11

3.1 Programma Vergunningverlening en specialistisch advies 11

3.2 Programma Toezicht en handhaving 15

3.3 Programma Bedrijfsvoering (incl. management) 18

4. De financiële begroting 2025 21

4.1 Uitgangspunten 21

4.2 Overzicht van baten en lasten 23

4.3 Financieel meerjarenperspectief 28

4.4 Geprognosticeerde balans en toelichting 29

5. Paragrafen 30

5.1 Paragraaf bedrijfsvoering 30

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 30

5.3 Paragraaf financiering 31

Bijlage 1: Bijdragen per deelnemer 32

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer 38

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer 39

Bijlage 4: Overzicht taakvelden 40

Bijlage 5: Risicoanalyse 2025 41

Bijlage 6: Begrote aantal meldingen bodem en asbest 43

Bijlage 7: Collectieve taken 44

Bijlage 8: Uitwerking thema's en doelen bedrijfsvoering 45

1. Inleiding

Voor u ligt de (ontwerp)begroting 2025 en de meerjarenbegroting tot en met 2029 van de FUMO. De kaders voor deze begroting volgen uit de Kadernota 2025-2029, die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 14 december 2023.

Proces en planning

De raden van de deelnemende gemeenten, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân ontvangen de (ontwerp)begroting, zodat zij in de gelegenheid zijn hun zienswijzen naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur (DB) van de FUMO. Het DB reageert met een reactienota op de ingediende zienswijzen en maakt de afweging of deze zienswijzen nog aanleiding geven om de ontwerpbegroting 2025 te wijzigen. De leden van het algemeen bestuur (AB) van de FUMO stellen de begroting 2024 uiteindelijk vast. De planning is als volgt:

Vaststelling ontwerpbegroting door DB	1 februari 2024
Toezending ontwerpbegroting voor zienswijze aan gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân	5 februari 2024
Toelichting door de FUMO in commissie- of raadsvergaderingen op uitnodiging van de deelnemers	februari t/m april 2024
Einde zienswijzen termijn (uiterlijke datum)	6 mei 2024
Vaststelling (concept)begroting 2025 door het DB van de FUMO	13 juni 2024
Vaststelling begroting 2025 door het AB van de FUMO	11 juli 2024
Toezending begroting aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (uiterlijke datum)	15 september 2024

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk twee staan de externe ontwikkelingen in wet- en regelgeving beschreven, waar we ons op moeten voorbereiden. Verder gaat dit hoofdstuk in op de doorontwikkeling van de organisatie, het interbestuurlijk programma ter versterking van het stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH-stelsel) en de krapte op de arbeidsmarkt. In hoofdstuk 3 wordt per programma (3.1 vergunningverlening en specialistisch advies, 3.2 toezicht en handhaving en 3.3 bedrijfsvoering) beschreven wat we willen bereiken, wat we hiervoor gaan doen en wat het gaat kosten. De financiële begroting 2025 is in hoofdstuk 4 opgenomen. Tot slot zijn in hoofdstuk 5 de paragrafen bedrijfsvoering, weerstandsvermogen en risicobeheersing en financiering beschreven.

1.2 Opzet en samenvatting begroting 2025

Opzet begroting 2025

De opzet van de begroting volgt de indeling van de organisatie en is als volgt:

- Programma Toezicht en handhaving
- Programma Vergunningverlening en specialistisch advies
- Programma Bedrijfsvoering

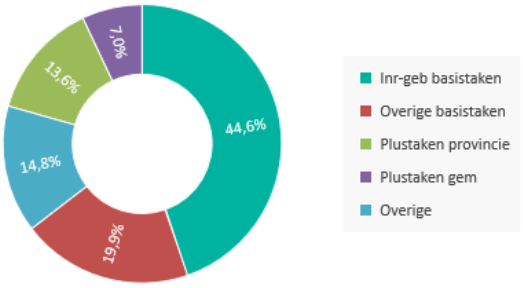
Deze begroting is opgesteld op basis van de huidige sturings- en financieringssystematiek. Deze is nog niet aangepast aan de Omgevingswet, omdat ervaringscijfers met betrekking tot het werken onder de Omgevingswet op dit moment nog ontbreken. Er is afgesproken om twee jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een evaluatie uit te voeren en op basis hiervan kentallen en frequenties indien nodig te herzien. Het kan daarom voorkomen dat in deze begroting terminologie wordt gebruikt, die onder de Omgevingswet niet meer van toepassing is.

In afstemming met de drie noordelijke Omgevingsdiensten wordt gekeken naar een meer uniforme opzet en inhoud van de planning en control producten, waaronder de begroting. De doelstelling is een meer compacte begroting vanaf het begrotingsjaar 2026.

Samenvatting begrotingscijfers

FUMO in hoofdlijnen
De FUMO heeft 20 deelnemers: de 18 Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Op jaarbasis levert de FUMO ruim 191.000 uren aan deze deelnemers. Deze uren zijn als volgt over de taakgebieden verdeeld:

Taakgebied	Uren op jaarbasis
Inrichting gebonden basistaken	85.161
Overige basistaken	38.012
Plustaken provincie	25.960
Plustaken gemeente	13.373
Overige taken	28.274
Totaal uren per taakgebied	**190.781**

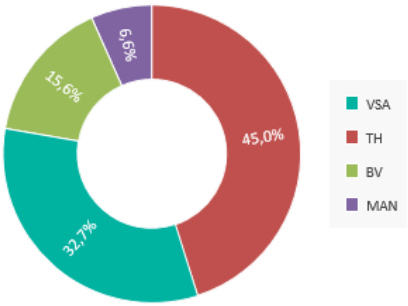

Tabel 1: Begrote uren per taakgebied

Op totaalniveau daalt het aantal uren ten opzichte van 2024 met ca. 9.000 uur. Dit is het gevolg van het feit dat de tijdelijke opslag m.b.t. het werken onder de omgevingswet is komen te vervallen en de benodigde inwerkuren zijn afgenomen. Beiden zijn het gevolg van besluiten van het algemeen bestuur van de FUMO op 14 december 2023.

Om deze uren te kunnen leveren is een formatie begroot van 180,5 fte, waarvan ruim 140 in het primaire proces. Deze formatie is als volgt over de afdelingen verdeeld.

Afdeling	Begrote FTE per afdeling
Vergunningverlening en Specialistisch Advies	59,0
Toezicht en handhaving	81,3
Bedrijfsvoering (BV)	28,2
Management (MAN)	12,0
Totaal formatie FUMO	**180,5**

Tabel 2: Begrote fte per afdeling

Begroting

Begroting (Bedragen x € 1000)	Begroting 2024 - wijziging	Begroting 2025	Verschil	%
Lasten				
Personeelskosten	18.818	18.426	-392	-2,1%
Overige personeelskosten	1.087	1.140	53	4,9%
Kapitaallasten	85	214	129	151,8%
Wagenpark	195	202	7	3,6%
Huisvesting	695	720	25	3,6%
Administratie	56	58	2	3,6%
ICT	500	593	93	18,6%
Overige kosten	250	284	34	13,6%
Onvoorzien	100	104	4	3,6%
Ontwikkelkosten	257	367	110	42,8%
Implementatie omgevingswet	75	75	0	0,0%
Totale lasten	**22.118**	**22.183**	**65**	0,3%
Baten				
Baten uit extra opdrachten	683	874	191	28,0%
Specifieke uitkeringen	555	656	101	18,3%
Renteopbrengst	0	150	150	>100%
Deelnemersbijdrage	20.880	20.502	-378	-1,8%
Totale baten	**22.118**	**22.183**	**65**	**0,3%**
Saldo baten en lasten	*0*	*0*	*0*	

Tabel 3: Begroting 2024

De totale omvang van de begroting 2025 is nagenoeg gelijk gebleven aan de begroting van 2024, ondanks de toegepaste indexeringen van ca € 1.2 mln.

Dit komt vooral doordat de incidentele opslag op de uren met betrekking tot het wennen aan het werken op de Omgevingswet is komen te vervallen. Ook is de genormeerde flexibele schil verlaagd van 20% naar 15%, conform de uitgangspunten die in de kadernota zijn vastgelegd. Tenslotte is het aantal inwerkuren fors verlaagd, ook conform de uitgangspunten in de kadernota.

In hoofdstuk 4 wordt de begroting nader toegelicht.

Financiële positie

De financiële positie van de FUMO is stabiel. Het positieve resultaat over 2022 is toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve bedraagt € 1.2 miljoen.

Op basis van een risico-inventarisatie is de benodigde omvang van het weerstandsvermogen bepaald op € 1.119.000. Het werkelijke weerstandsvermogen voldoet aan deze norm. De omvang van de algemene reserve is toereikend om eventuele risico's op te vangen.

Besluit begroting en verantwoording

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de wettelijke eisen vastgelegd voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening. Voor gemeenschappelijke regelingen is de vernieuwde BBV van kracht met ingang van de begroting 2018. De ontwerpbegroting 2025 van de FUMO is opgezet conform de voorschriften van de vernieuwde BBV.

2. Ontwikkelingen

2.1 Externe ontwikkelingen

Ontwikkelingen Omgevingswet

In de jaren voorafgaand aan 2024 is vooral aandacht besteed aan de voorbereidingen die nodig zijn voor de komst van Omgevingswet. Om te kunnen werken volgens en onder de nieuwe Omgevingswet zijn producten en diensten, de werkprocessen, samenwerkingsafspraken en systemen aangepast. Sinds 2024 is de Omgevingswet van kracht. Wij hebben ons samen met de deelnemers ingespannen om ook daadwerkelijk te kunnen gaan werken conform de juridische en technische kaders van de Omgevingswet. Vanaf 2025 gaan we verder met het doorontwikkelen van het gedachtegoed van de Omgevingswet: het creëren van een samenhangend, eenvoudig en flexibel juridisch kader voor de fysieke leefomgeving, waarbij de nadruk ligt op duurzaamheid, kwaliteit, lokale autonomie en participatie. Het doel is de leefomgeving te beschermen en te verbeteren, terwijl het ook ruimte biedt voor maatschappelijke en economische ontwikkeling. Met de komst van de Omgevingswet verandert het volume, de aard en de doorlooptijd van de producten en diensten die de FUMO moet gaan leveren. De doorvertaling en de financiële consequenties hiervan staan uitgewerkt in de begrotingswijziging 2024 die in het AB van 14 december 2023 is vastgesteld.

De FUMO wil de komende jaren haar inhoudelijke bijdrage leveren. De FUMO is nu vooral gericht op het verlenen van vergunningen en op het toezicht houden en handhaven aangaande milieuwetgeving en -regelgeving. Maar gezien de strekking van de Omgevingswet kan de FUMO daarnaast, in opdracht van deelnemers, expertise en middelen bieden c.q. ontwikkelen om de integratie van ruimtelijke normen en milieunormen in omgevingsplannen mogelijk te maken. De FUMO heeft als taak om milieubelangen te behartigen en de milieukwaliteit te waarborgen. Door betrokkenheid bij de omgevingsvisies en de omgevingsplannen kan de FUMO input leveren en helpen bij het vertalen van doelen en ambities naar regels, concrete maatregelen en voorschriften. De FUMO kan ook adviseren over mogelijke milieueffecten van voorgestelde ontwikkelingen en kan maatregelen voorstellen om negatieve effecten te minimaliseren. Met gespecialiseerde kennis en expertise op het gebied van o.a. energie, bodem, circulaire economie, geluid, trillingen, luchtkwaliteit en geur, maar ook op het gebied van de huidige en nieuwe regelgeving, de milieueffecten, vergunningverlening en handhaving. Deelnemers kunnen op deze wijze in een bredere zin gebruik maken van de FUMO. Deze werkwijze wordt geadviseerd door de commissie van Aartsen en vertaald in het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH.

Actualiseren vergunningen

Vanaf 2025 gaat de FUMO zich actiever bezighouden met het actualiseren van vergunningen. Een eerste inventarisatie heeft geleid tot de constatering dat een groot deel (75%) van de vergunningplichtige bedrijven beschikt over een vergunning die ouder is dan 10 jaar. In totaal zijn er circa 1.000 vergunningplichtige bedrijven. Conform het VTH-beleid is het voorstel om eens in de 10 jaar de vergunningssituatie te beoordelen en waar sprake is van een verouderde vergunning deze vergunning aan te passen. In totaal is de inschatting dat hiermee per jaar ruim 6.000 uur zijn gemoeid. In de begroting 2025 zal per gemeente het aantal uur worden opgenomen op basis van het aantal vergunningplichtige bedrijven per gemeente. Actualiseren van vergunningen is nodig om vergunde bedrijven te verplichten aan de nieuwste en meestal strengere eisen (Best beschikbare technieken) te voldoen hetgeen ons leefmilieu en gezondheid ten goede komt. En het is nodig zodat het houden van toezicht kan plaatsvinden op basis van de nieuwe regelgeving.

Ontwikkelingen van het interbestuurlijk programmaplan (IBP)

De conclusies uit het rapport van de commissie 'Van Aartsen' maken het nodige los en hebben geleid tot het Interbestuurlijk programma (IBP VTH). In het programma worden de aanbevelingen van de commissie opgepakt en verder gezamenlijk (drie ministeries, VNG, IPO, od.nl) uitgewerkt. Elke deelnemende partij is daarbij verantwoordelijk voor adequate betrokkenheid van de eigen achterban, de benodigde bestuurlijke inbedding en de organisatie van het noodzakelijke commitment. Gezamenlijk is het Programmaplan versterking VTH-stelsel gemaakt. De primaire focus van het programma is het op orde krijgen van de uitvoering van de basistaken. De omgevingsdienst moet in staat zijn om de opgedragen taken op een professionele manier uit te voeren. De effectiviteit en slagvaardigheid van de omgevingsdiensten moet gelet daarop worden versterkt. De rol die omgevingsdiensten spelen wordt in het programma echter breder gezien. De maatschappij staat voor grote transitieopgaven: de energietransitie, de stikstofopgave, woningbouwopgave, klimaatadaptatie en circulariteit. Het is, binnen het programma, de ambitie van het Rijk, provincies en gemeenten dat de omgevingsdiensten klaar zijn om een essentiële rol te pakken in de grote transitieopgaven waar Nederland voor staat.

Het Interbestuurlijk Programma bevat de volgende pijlers:

1. **Robuuste omgevingsdiensten en financiering**
2. **Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging**
3. **Informatie-uitwisseling en datakwaliteit**
4. **Kennisinfrastructuur inclusief arbeidsmarkt**
5. **Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving**
6. **Monitoring kwaliteit milieutoezicht**

Ten aanzien van pijler 1 is er plan van aanpak geschreven om te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria, dit document zal behandeld worden tijdens de extra ingelaste AB-vergadering van 29 februari 2024. De uitvoering van het plan van aanpak zal, indien vastgesteld, in 2024 en 2025 verder vorm krijgen. Daarnaast vindt er in het kader van pijler 1 ook een onderzoek plaats naar de financiering van Omgevingsdiensten. Op 4 oktober 2023 is een contourennota opgeleverd, waarin de belangrijkste bevindingen worden gepresenteerd. Zo blijken er grote verschillen te bestaan in de financieringssystematieken van de omgevingsdiensten in Nederland. Ook worden in de contourennota voorstellen gedaan om te komen tot een stabiele financiering voor de taken en opgaven van omgevingsdiensten. De contourennota is vervolgens voorgelegd aan diverse partners (gemeenten, het Rijk, IPO en de koepel van de omgevingsdiensten). Op basis van de reacties van deze partners worden de voorstellen aangescherpt. Dit zal in de loop van 2024 verder vorm en inhoud krijgen.
Ten aanzien van pijler 6 heeft er eerder een visitatie bij de FUMO plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze visitatie is er een plan van aanpak opgesteld om de voorgestelde verbeteringen te implementeren. Dit plan van aanpak zal behandeld worden tijdens de AB-vergadering van 11 april 2024. Ook voor dit plan van aanpak geldt dat het in 2024 en 2025 meer vorm zal gaan krijgen.

Energiebesparingsplicht

Het Toezicht en de Handhaving op de plicht tot energiebesparing was al een basistaak voor de 'grootverbruikers' (niet zijnde ETS bedrijven), maar is per 1 juli 2023 uitgebreid. De FUMO zal dat toezicht vanaf 1 januari 2025 gaan uitvoeren, conform besluit in het AB van 6 april 2023.

De werkgroep Energie is in opdracht van het VTH Managementoverleg bezig om de consequenties van de nieuwe wettelijke energietaak in kaart te brengen (eind 2023). Het Plan van Aanpak Energiebesparing, waarin de organisatie en financiering is meegenomen is gereed. De taakuitvoering

(aantallen) zal in eerste instantie indicatief zijn op basis van CBS-data. De controlefrequentie is in de AB-vergadering van 19 oktober 2023 vastgesteld. Voor deze taak is in de begroting 1.870 uur (1.4 fte) opgenomen.

Ontwikkelingen circulaire economie, energietransitie en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
Door de transities die nu plaatsvinden op het gebied van energie en grondstoffen ontstaan nieuwe bedrijven en bedrijfsprocessen en gaan de technische ontwikkelingen erg snel. Denk hierbij aan de ontwikkelingen rond waterstof als energiedrager, aardgasloze wijken, grootschalige opslag van elektrische energie in batterijen, windturbines, grote vergisters, en bodemenergiesystemen.
Deze ontwikkelingen komen vanuit de maatschappij en om deze te kunnen reguleren moet de FUMO investeren in capaciteit en kennis. Zodat FUMO het juiste advies kan geven, de juiste vergunning kan verlenen en het daarop volgend toezicht kan verrichten. Daarmee is er ook samenhang met de doelstellingen vanuit pijler 1 IBP VTH waarbij omgevingsdiensten voldoende robuust moeten zijn om hun rol te kunnen pakken in de ontwikkelingen waar Nederland voor staat.

Voor de werkwijze Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is het AB door middel van een notitie geadviseerd tijdens de AB vergadering van 19 oktober 2023. Het AB heeft de FUMO opdracht gegeven tot het opstellen van een plan van aanpak rondom ZZS. In het plan van aanpak zal inzichtelijk worden gemaakt wat we hebben te doen op het gebied van ZZS en wat de financiële consequenties zijn daarvan. Daarover zal dan nog nadere besluitvorming plaatsvinden in 2024, wat ook zijn effect zal hebben op de periode vanaf 2025.

De aanpak op het gebied van Circulaire Economie (CE) wordt gefinancierd door de provincie. Zij hebben de behoefte uitgesproken dat de Friese gemeenten ook gaan bijdragen aan het stimuleren van een circulaire economie. In 2024 willen wij graag in gezamenlijkheid met de provincie en gemeenten verkennen wat de mogelijkheden hierin zijn.

Omdat deze ontwikkelingen nog in de beginfase zitten, wordt ervoor gekozen deze niet mee te nemen in de begroting voor 2025.

2.2 Doorontwikkeling

Voor de doorontwikkeling binnen de FUMO zal in eerste instantie een beroep worden gedaan op de ontwikkelkracht binnen de eigen organisatie. Voor een goede implementatie van nieuwe ontwikkelingen is de participatie van medewerkers uit de primaire processen nodig. Voor de deelname van medewerkers aan projecten wordt het structurele ontwikkelbudget ingezet.

In 2025 hebben we het eerste jaar van werken onder de Omgevingswet achter de rug. Vervolgens zal er naar verwachting veel aandacht uitgaan naar het verder doorontwikkelen van de manier van werken onder de Omgevingswet. Verder zullen we te maken krijgen met verschillende maatschappelijke opgaven waar we samen met onze deelnemers goed aan willen voldoen. De maatschappelijke uitdagingen die wij verwachten zijn de genoemde ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie, energietransitie, ZZS en de uitdaging van het aantrekken en behouden van kundig en gekwalificeerd personeel. Vanuit het IBP VTH verwachten we als FUMO gesterkt te worden in het pakken van een essentiële rol bij deze maatschappelijke ontwikkelingen

Als FUMO willen wij graag gezamenlijk met onze deelnemers toewerken naar een efficiëntere aanpak van toezicht. Het doel hiervan is dat we de kosten voor onze deelnemers willen beperken en met de huidige middelen en mensen een optimaal rendement willen bereiken. We zien steeds meer taken en

verantwoordelijkheden op ons afkomen in een tijd dat deelnemers voor financiële uitdagingen staan. We zullen keuzes moeten maken. Dit kan bijvoorbeeld door strakker risicogericht toezichthouden, meer informatie gestuurd werken en toezichthouden op afstand waarbij toegestuurde verantwoordingsdocumenten digitaal getoetst worden door onze toezichthouders. Mochten er afwijkingen naar voren komen uit deze digitale toets, dan kan er alsnog voor gekozen worden om een fysieke controle uit te voeren. Om deze werkwijze te implementeren wordt er een budget van € 100.000 opgenomen in deze begroting.

In 2023 heeft de FUMO een visie op de Informatievoorziening opgesteld. Deze visie is in samenwerking met haar deelnemers tot stand gekomen. In 2024 zal deze visie voor bestuurlijke behandeling worden aangeboden.

3. Programma’s

In dit hoofdstuk leest u per programma:
- wat we willen bereiken;
- wat we ervoor gaan doen en
- welke kosten de uitvoering met zich meebrengt (welke financiële middelen zijn er).

Voor de programma’s zijn duidelijk geformuleerde en realistische doelstellingen opgesteld (wat willen we bereiken). Het programma ‘Bedrijfsvoering’ wijkt enigszins af qua opzet en inhoud van de programma’s van de primaire afdelingen. Deze afdeling kent veel verschillende disciplines, die per thema in deze begroting zijn uitgewerkt. De programma’s van het primaire proces worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma voor de basistaken 2025 en het uitvoeringsprogramma 2025 VTH voor de provincie. Bedrijfsvoering maakt hier geen onderdeel van uit.

De collectieve taken zijn onderdeel van de uren van de programma’s ‘Vergunningverlening en specialistisch advies’ en ‘Toezicht en handhaving’. In bijlage 7 is dit nader uitgewerkt.

3.1 Programma Vergunningverlening en specialistisch advies

De afdeling Vergunningverlening en specialistisch advies voert o.a. toetsingswerkzaamheden uit en behandelt vergunningsaanvragen en meldingen op het gebied van milieu. Dit met in acht name van de geldende wet- en regelgeving en met oog voor de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven binnen die wet- en regelgeving. Zo leveren wij een bijdrage aan een duurzame en gezonde leefomgeving. Wij zijn een schakel in de keten en zoeken hierbij nadrukkelijk de samenwerking op met onze ketenpartners, zoals de Veiligheidsregio Fryslân en Wetterskip Fryslân.

Voor de provincie Fryslân verzorgt de FUMO ook de taken op het gebied van bouwen, reclame, inrit, kappen en slopen (BRIKS-taken).

De specialisten op het gebied van licht, trillingen, geur, geluid, lucht, bodem, ZZS en externe veiligheid en de juristen ondersteunen de vergunningverleners en toezichthouders bij de uitvoering van hun taken. Daarnaast wordt door individuele deelnemers regelmatig gebruik gemaakt van hun specialistische kennis. Dit gaat via opdrachtverlening in de vorm van een plustaak of een incidentele opdracht. Zo leveren zij hun bijdrage aan een schone, gezonde, duurzame en veilige leef- en werkomgeving voor de inwoners van Fryslân. Voor een deel worden onze specialisten intern ingezet, bij de ondersteuning zoals hiervoor beschreven. Het andere deel wordt rechtstreeks ingezet voor advisering en dienstverlening aan provincie en gemeenten.

Ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening en specialistisch advies

Actualiseren vergunningen

Het actualiseren van vergunningen is onder de Omgevingswet een belangrijke basistaak die door de FUMO wordt uitgevoerd. Op basis van het plan van aanpak Actualisaties, dat in afstemming met deelnemers wordt opgesteld, worden de actualisaties van vergunningen uitgevoerd. De aard en omvang van deze werkzaamheden volgen uit het plan aanpak. Hierbij zal ook worden beoordeeld op welke wijze het doorlichten en actualiseren zo efficiënt mogelijk kan plaatsvinden.
Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) komen te vervallen.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Het Algemeen Bestuur heeft de FUMO op 19 oktober 2023 opdracht gegeven om, in afstemming met deelnemers, een plan van aanpak op te stellen voor ZZS bij gemeentelijke inrichtingen. Voor de provincie geldt dat we dit al doen op basis van een thematische of landelijke aanpak (bijvoorbeeld bij afvalbedrijven). Samen met de deelnemers wordt in 2024 een meerjarige aanpak uitgewerkt. Jaarlijks zullen onderdelen in het uitvoeringsprogramma een plek krijgen. Wij willen de negatieve effecten van ZZS op onze gezondheid en leefomgeving zoveel mogelijk beperken. Hiervoor willen we in kaart brengen welke soorten ZZS veel voorkomen en bij welke bedrijven sprake is van ZZS.

Ontwikkelingen vergunningverlening

Het vakgebied van vergunningverlening is landelijk gezien volop in ontwikkeling. In 2024 zal de FUMO voor drie belangrijke ontwikkelingen in kaart brengen of en zo ja, op welke wijze en onder welke condities dit vanaf 2025 kan worden toegepast binnen vergunningverlening. Het betreft: Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV), Robuust vergunnen en Risicogericht vergunnen. Wij willen hiermee graag toewerken naar een effectievere en efficiëntere werkwijze waarbij we meer op specifieke risico's focussen, ook in relatie tot de arbeidsmarktkrapte. Bij robuust vergunnen is het doel dat er minder snel wijzigingen optreden in de vergunning. De vergunning wordt zodanig ingericht dat deze niet aangepast hoeft te worden bij kleine wijzigingen bij een bedrijf. Hierdoor hoeven er niet onnodig vergunningsprocedures te worden opgestart.

Wat willen we bereiken

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	Doel 2025
Productie	95-105% van de werkprogramma's en aanvullende opdrachten zijn gerealiseerd	95-105%
Tijdigheid	Verlenen van advies of vergunningen (Wabo/Omgevingswet) binnen de afgesproken wettelijke termijn	90%
	Totaal percentage dvo-uren voor basistaken dat is geleverd	90-100%
	Totaal percentage dvo-uren voor plustaken dat is geleverd	75-85%
Kwaliteit	Percentage medewerkers dat voldoet aan kwaliteitscriteria	80%[2]
	De kwaliteit van onze besluiten meten we af aan het percentage bezwaren en beroepen dat niet gegrond wordt verklaard.[1]	80%

Tabel 4: Doelen programma Vergunningen en specialistisch advies

[1] De afdeling is hierbij ook afhankelijk van doorlooptijden en kwaliteit van deelnemers

[2] Bij de bepaling van dit percentage is rekening gehouden met de situatie op de arbeidsmarkt, waardoor er meer sprake is van instroom van zogenaamde zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt.

Wat gaan we er voor doen

We gaan ons bezighouden met het uitvoeren van de reguleringstaken en in voorkomende gevallen plustaken van deelnemers. In onderstaande tabel zijn deze taken weergegeven inclusief de uren zoals opgenomen in de DVO.

Productie		**2024**	**2025**
Productie	Producten in uren		
	Basistaken		
	- Reguliere uren (incl. actualisaties)	31.327	39.405
	- Algemene vragen	917	1.015
	- Uren maatwerk	3.565	3.010
	- Uren onvoorzien	1.892	2.030
	- Projecten	0	0
	- Opslag Omgevingswet	7.929	0
	Plustaken		
	- Regulering	975	1.281
	- Juridisch vergunningverlening[3]	432	
	- Administratieve ondersteuning	150	150
	- Externe veiligheid	1.714	1.664
	- Register externe veiligheid	174	174
	- EED	50	
	- Advies Juridisch	1.339	1.871
	- Shared Service	147	156
	- Specialistisch Advies Geluid	4.158	4.558
	- Specialistisch Advies Bodem	123	123
	- Specialistisch advies Lucht	50	50
	- Beleidsondersteuning	180	180
	- Overige adviezen/diverse	403	453

In 2025 is sprake van een toename van de reguleringsuren. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het opnemen van uren inzake het actualiseren va vergunningen (ca 6.000 uur). Daarnaast hebben enkele deelnemers op eigen verzoek meer uren ingebracht op basis van ervaringscijfers van het verleden en verwachtingscijfers richting de toekomst. Indien blijkt dat de vraag in werkelijkheid lager is, kan de formatie relatief snel worden afgeschaald door de aanwezigheid van een flexibele schil.

[3] Is samengevoegd met Advies juridisch

Welke financiële middelen zijn er

Programma Vergunningverlening en Specialistisch advies	2024 Begroting	2025 Begroting
Lasten	7.151.092	5.982.174
Baten		
- Reguliere bijdragen	6.735.328	5.467.188
- Brikstaken	74.302	78.028
- Incidentele opbrengsten	341.462	436.958
Saldo	-	-

Tabel 5: Productie en financiën programma Vergunningen en Specialistisch Advies

Formatie

De begrote formatie voor het programma Vergunningverlening en Specialistisch Advies bedraagt 59,0 fte.

Taakgebied	VSPA
Inrichting gebonden basistaken	34,3
Overige basistaken basistaken	5,7
Plustaken provincie	6,8
Plustaken gemeente	7,4
Overige taken	4,8
Brikstaken onverdeeld	*0,1*
Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	*1,9*
Specifieke uitkeringen	*0,0*
Incidentele opdrachten onverdeeld	*2,8*
Totaal	**59,0**

Tabel 6: Begrote formatie programma vergunningverlening en Specialistisch Advies

3.2 Programma Toezicht en handhaving

De afdeling Toezicht en handhaving ziet toe op de naleving van de wet- en regelgeving betreffende Milieu, Water (Indirecte lozingen), Bouw, Ruimtelijke ordening, Provinciale milieuverordening, Zwemwater, Natuurtoezicht, Sloop in combinatie met asbest, Vuurwerk, Warmte/koude opslag, (industriële) Grondwateronttrekkingen, Kleine luchtvaart en bodemactiviteiten. Hierbij hebben we als doel het naleefgedrag te bevorderen teneinde het realiseren van een duurzame en gezonde leefomgeving. Preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten is hier een onderdeel van. We handelen hierbij transparant, eenduidig en oplossingsgericht.

Wat willen we bereiken

We willen bereiken een veilige en schone leefomgeving conform het door de deelnemers vastgestelde VTH beleid dan wel andere uitgangspunten van de deelnemers en dat voeren we uit middels uitvoeringsprogramma's. Dat betekent dat we normconform gedrag willen realiseren door te werken met risicoanalyses en toezichtplannen voor individuele activiteiten of branches. Dit is werken overeenkomstig het jaarprogramma voor de basistaken, dat is opgesteld op basis van het VTH-beleid Fryslân. Het VTH-beleid Fryslân zal in 2024 geactualiseerd worden, als FUMO willen we zorgdragen voor een kwalitatief goede uitvoering hiervan. Dit houdt ook in dat meldingen, informatieplichten en klachten adequaat worden afgehandeld, de piketregeling wordt onderhouden en de landelijke handhavingsstrategie Omgevingswet (overeenkomstig het VTH-beleid Fryslân) wordt aangehouden bij bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhavingszaken. Het jaarprogramma voor 2025 wordt op basis van het geactualiseerde VTH-beleid Fryslân opgesteld, daarnaast willen wij aanhaken bij de ontwikkelingen en adviezen die voortkomen uit het Interbestuurlijk programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Een belangrijk onderdeel voor uitvoering en handhaving[4] is het risicogericht werken waarmee we de beschikbare financiële middelen zo effectief mogelijk benutten. Onze insteek is resultaatgericht waarbij ook aandacht is voor de trends, ontwikkelingen en innovaties, zodat we voldoende geëquipeerd zijn om bedrijven te adviseren en/of aan te spreken. Uiteraard werken we hierbij samen met onze (keten)partners.

Zoals benoemd in het hoofdstuk ontwikkelingen (2.2) willen wij een efficiëntere aanpak gaan hanteren op het gebied van toezicht. Als afdeling gaan wij ons inzetten op een goede implementatie van deze aanpak, waarbij gedacht kan worden aan meer risicogericht toezichthouden en toezichthouden op afstand. Dit mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van het toezicht en het te bereiken effect. De insteek is om na te gaan of er mogelijkheden zijn om met minder middelen een zelfde effect te bereiken of met dezelfde middelen een groter effect.

[4] Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het begrip VTH niet meer gebruikt. Handhaving omvat zowel handhaving als toezicht en onder uitvoering wordt zowel verstaan vergunningverlening als het stellen van maatwerkvoorschriften.

Programma Toezicht en handhaving	Beoogd resultaat	Doel 2025
Productie	95-105% van de werkprogramma's en aanvullende opdrachten gerealiseerd	95-105%
Tijdigheid	- Na controle binnen twee weken advies/brief uit - Binnen 2 weken na hersteltermijn wordt hercontrole uitgevoerd[5]	95% 50%
Kwaliteit	- FUMO voldoet aan kwaliteitscriteria - Collegiale toets - Uitvoering m.b.v. digitale checklists	80%[6] 75% 80%

Tabel 7: Doelen programma Toezicht en handhaving

Wat gaan we er voor doen

De meest voorkomende producten in dit programma zijn het uitvoeren van niet-inrichtinggebonden basistaken en het uitvoeren van reguliere controles bij inrichtingen. De niet-inrichtinggebonden taken zijn toezicht op de bodemactiviteiten, vuurwerk, het behandelen van meldingen asbest en het toezicht hierop. De uren voor de taken op het gebied van asbest zijn gebaseerd op de geprognotiseerde aantallen en kentallen, die in afstemming met de opdrachtgevers tot stand zijn gekomen.
Voor de inrichtinggebonden taken wordt overeenkomstig het VTH-beleid Fryslân gewerkt met brancheplannen en worden zowel integrale – als aspectcontroles uitgevoerd. In het programma VTH voor de basistaken FUMO wordt de uitvoering van de basistaken jaarlijks nader uitgewerkt.

Wij zorgen voor uniformiteit in en handelen naar de vastgestelde kengetallen per product. Is maatwerk nodig dan informeren wij de deelnemer hierover conform de gemaakte afspraken.

Productie		2024	2025
Productie	Producten en diensten in uren:		
	Inrichting gebonden basistaken		
	- Reguliere controles	21.268	20.740
	- Hercontroles	7.490	7.384
	- Klachten	2.127	2.074
	- Informatieverzoeken	1.063	1.037
	- Onvoorzien (meer controles dan begroot)	100	100
	- Maatwerk (geen regulier product)	8.050	8.365
	Overige basistaken	33.456	34.558
	Plustaken	1.972	2.663
	Specifieke uitkering energie (SPUK energie)	4.703	5.958

[5] Deze KPI geldt alleen voor het uitvoeren van toezicht waarbij de FUMO mandaat heeft de brief te versturen.

[6] Bij de bepaling van dit percentage is rekening gehouden met de situatie op de arbeidsmarkt, waardoor er meer sprake is van instroom van zogenaamde zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt.

Welke financiële middelen zijn er

Programma Toezicht en handhaving	2025 Begroting	2024 Begroting
Lasten	6.617.147	7.345.304
Baten		
- Reguliere bijdragen	6.201.383	6.830.318
- Brikstaken	74.302	78.028
- Incidentele opbrengsten	341.462	436.958
Saldo	-	-

Tabel 8:Financiën programma Toezicht & Handhaving

Formatie

De begrote formatie voor de afdeling toezicht en handhaving bedraagt 81,3 fte.

Taakgebied	Toezicht en handhaving
Inrichting gebonden basistaken	28,4
Overige basistaken basistaken	22,3
Plustaken provincie	12,3
Plustaken gemeente	2,4
Overige taken	15,9
Brikstaken onverdeeld	*1,0*
Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	*7,9*
Specifieke uitkeringen	*4,3*
Incidentele opdrachten onverdeeld	*2,8*
Totaal	**81,3**

Tabel 9: Begrote formatie Toezicht en handhaving

3.3 Programma Bedrijfsvoering (incl. management)

De afdeling Bedrijfsvoering verricht werkzaamheden om het primaire proces van de FUMO zo effectief en efficiënt mogelijk laten verlopen. De ondersteuning door de afdeling heeft betrekking op de volgende onderdelen: personeel & organisatie, financiën & control, informatievoorziening &automatisering, facilitaire zaken, communicatie, secretariaat & frontoffice en beleidsondersteuning & advies.

Het programma Bedrijfsvoering is onderverdeeld in de thema's Mensen, Huisvesting en Digitalisering.

Thema mensen

Onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal. Door het uitvoeren van periodieke medewerkers tevredenheid onderzoeken (MTO), Periodieke medische onderzoeken (PMO), strategische personeelsplanning (SPP) en persoonlijke gesprekken met de medewerkers heeft de FUMO inzicht in de aandachtsgebieden en vraagstukken die bij haar medewerkers spelen.
Op basis hiervan maakt de FUMO jaarlijks keuzes, die voor haar organisatie naast wet- en regelgeving leidraad zijn om gestructureerd en integraal uitvoering te geven aan het Human Resource Management (HRM)-beleid. Vanuit goed werkgeverschap en personeelszorg wordt gewerkt met instrumenten als Strategische Personeelsplanning (SPP), leren en ontwikkelen, goed werkgeverschap, in-, door- en uitstroom. De FUMO-organisatie wil inclusief zijn, waarin ieder met zijn kennis, ervaring en talenten gewaardeerd wordt en waar onze medewerker zichzelf kan zijn.

Een belangrijke externe ontwikkeling is de veranderde arbeidsmarkt en de krapte op deze arbeidsmarkt. Dit is door de drie Noordelijke Omgevingsdiensten in 2022 onderkend en hierop is een flinke investering gedaan door het gezamenlijk opzetten van een gemeenschappelijk digitaal platform met een gerichte arbeidsmarktcampagne. De doelstellingen zijn: naamsbekendheid, het zijn van een interessante werkgever en het aantrekken van o.a. jonge professionals met instroom in trainee programma's. Dit programma wordt in 2025 gecontinueerd om de bemensing van noodzakelijke functies te blijven waarborgen. Ook wordt het goede werkgeverschap bij de FUMO voor personeel in dienst bij de FUMO gecontinueerd. Hiervoor investeren wij in opleidingsmogelijkheden, faciliteren doorstroom op functies, faciliteren een goede werkplek en werkfaciliteiten in combinatie met een goed pakket aan primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.

Thema huisvesting

Afspraken over gebruik, investeringen en onderhoud van onze huisvesting zijn vastgelegd in overeenkomsten. Ons gebouw is verduurzaamd met een innovatieve oplossing als aquathermie voor koeling en verwarming. Elektrificeren en energieneutraal maken staat bij het vormgegeven van deze begroting als actiepunt nog open bij de gemeente Leeuwarden. (er zijn afspraken gemaakt over het aanleggen zonnepanelen en aanleg aanvullende groepen voor laadpalen De gebiedsontwikkeling HaveAlbertsma in Grou door projectontwikkelaar PIAVA zal aandachtig en op eventuele gevolgen voor de bereikbaarheid, veiligheid en huisvesting van de FUMO zijn voortdurend onderwerp van gesprek met de verhuurder en de ontwikkelaar. Of dit evt. consequenties heeft qua huisvesting is niet bekend. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden.

Thema digitalisering

Digitalisering speelt een sleutelrol bij het realiseren van efficiënte bedrijfsvoering. Door de invoering van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende wijzigingen in onze systemen is de noodzaak om data op orde te hebben evenals de afhankelijkheid van informatievoorziening en Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) nog duidelijker geworden.

Een goed modern technisch fundament is nodig. Naast de inzet van ons eigen ICT-personeel zijn wij als FUMO voor de werking van onze eigen bedrijfsapplicaties en middelen en specifiek de financiële applicatie afhankelijk van de ICT-architectuur en middelen van de provincie Fryslân. Voor de werking van andere applicaties en functies in met name het HRM-proces maken wij gebruik van de faciliteiten van de gemeente Leeuwarden.
Deze constructen zijn door de diversiteit van belangen en afhankelijkheden complex en zijn operationeel vertaald in meerdere Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Wij sturen als FUMO op het leveren van kwaliteit en tijdigheid van de gevraagde dienstverlening van zowel de provincie als de gemeente Leeuwarden. In 2025 loopt de DVO met de Provincie Fryslân inzake de ICT dienstverlening af. Bij het presenteren van deze begroting is verlengen van de DVO met de Provincie Fryslân nog onderwerp van onderzoek en gesprek.. De Provincie Fryslân heeft informeel te kennen gegeven dat wij rekening moeten houden met feit dat zij de DVO willen beëindigen waarbij wij hebben aangegeven dat wij meer dan een jaar nodig hebben voor een dergelijke transitie. Over hoe de inrichting van de ICT dienstverlening na 2025 wordt ingericht vinden verkenningen plaats.
Daarnaast onderzoeken wij met de drie Omgevingsdiensten in Noord-Nederland of er situationele mogelijkheden zijn om bepaalde ICT-aangelegenheden gezamenlijk vorm te geven.

Data, digitalisering, informatievoorziening en innovatie worden steeds belangrijker voor overheidsorganisaties. Door de inpassing van nieuwe data, applicaties en functies met ICT-koppelingen is de vraag gerezen of de ICT-architectuur voor het RO- en VTH-domein in combinatie met de FUMO efficiënter en slimmer kan worden ingericht (van diverse bedrijfsapplicaties met verschillende leveranciers, portal en (zaaksysteem) LEEF naar een mogelijk geïntegreerde oplossing). De FUMO zal zichzelf professioneel moeten versterken door procesaanpassingen, systeemaanpassingen en een hogere mate van digitale volwassenheid. Voor het verbeteren van onze digitale volwassenheid zijn we bijvoorbeeld bezig met het opstellen van een informatievisie, in 2023 zijn wij hiermee van start gegaan. Tijdens de AB-vergadering van 11 april 2024 zal de informatievisie ter besluitvorming aan het AB voorgelegd worden.

De verdere vertaling van deze thema's naar wat we willen bereiken in de vorm doelstellingen en werkwijzen, is opgenomen in bijlage 8 van deze ontwerpbegroting.

Welke financiële middelen zijn er

Programma Bedrijfsvoering	2025 Begroting	2024 Begroting
Lasten	8.350.159	8.855.440
Baten		
- Reguliere bijdragen	8.350.159	8.855.440
	-	-
	-	-
Saldo	-	-

Tabel 100: Begrote kosten programma Bedrijfsvoering

Formatie

De begrote formatie voor Bedrijfsvoering bedraagt 26,7 fte, dit is exclusief 1,5 fte flexibele schil. Naast de formatie voor bedrijfsvoering is 12 fte begroot voor de managementstructuur. Deze bestaat uit één secretaris/ directeur, drie afdelingshoofden en acht teamleiders. De formatie is als volgt opgebouwd:

Deelgebied	FTE
Personeel (P)	4,00
Informatievoorziening (I)	7,88
Organisatie (O)	5,89
Financiën (F)	2,89
Administratieve organisatie (A)	3,26
Communicatie (C.)	1,78
Kwaliteit	1,00
Directeur	1,00
Afdelingshoofden	3,00
Teamleiders	8,00
Totaal	**38,7**

Tabel 11: Begrote fte's Bedrijfsvoering per deelgebied

4. De financiële begroting 2025

4.1 Uitgangspunten

Indexering

Voor de financiële begroting is, conform de Kadernota 2025-2029, voor de loon- en prijsindexatie de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB) gevolgd:

Omschrijving	Index/jaar
Jaar	2025
Indexering personeelskosten	5.2%
Periodieken	1% (3% in ca. 30% van de gevallen)
Subtotaal personeelskosten	6.2%
Index materiële kosten	3.6%
Gewogen gemiddelde	5.94%

Tabel 11: Begrote indexeringen

De lasten in de begroting bestaan voor ca. 90% uit personeelskosten en voor 10% uit materiële kosten. Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt op basis hiervan 5.94%.

Kostennormering

In de reguliere begroting is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten.

- Als productiviteitsnorm wordt uitgegaan van 1.360 uur, een percentage van 72,6% van de totale beschikbare uren per fte (1.872). Dit betreft de ‘declarabele’ uren, oftewel directe uren waarvoor in de begroting dekking is opgenomen.
- Als flexibele schil voor het primair proces wordt 15% aangehouden. Dit betreft de verhouding externe medewerkers ten opzichte van het totaal aantal medewerkers (op basis van fte). De norm was in 2023 en 2024 tijdelijk verhoogd (was 20%) als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Conform het besluit met het algemeen bestuur wordt deze vanaf 2025 weer verlaagd.

Wijze van financieren

In de vergadering van het AB van 10 december 2020 is het sturings- en financieringsmodel vastgesteld. De begroting van 2025 is op basis van dit model opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten van dit model zijn:

Taakgebied	Omschrijving financieringswijze
Inrichting gebonden basistaken - regulering	• In samenspraak met de deelnemers wordt per product uit de PDC een inschatting gemaakt van het aantal te verwachten producten • Het aantal verwachte producten x het kengetal = aantal begrote uren • In samenspraak met de deelnemers worden uren opgenomen voor informatieverstrekking, maatwerk en onvoorzien. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage
Inrichting gebonden basistaken - Toezicht	• Het aantal inrichtingen x kengetal x frequentie = aantal basistaakuren • In samenspraak met de deelnemers worden uren opgenomen voor onvoorzien, maatwerk en indien gewenst een hoger ambitieniveau.

	• Aantal basistaakuren x integrale uurtarief = deelnemersbijdrage voor inrichtinggebonden basistaken;
Overige basistaken	• Voor meldingen sloop/asbest en bodem wordt in samenspraak met de deelnemers per product een inschatting gemaakt van het aantal te verwachten ingediende meldingen. Het aantal verwachte producten x het kengetal x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor toezicht sloop/asbest en bodem: het aantal meldingen x kengetal x frequentie = aantal toezichtsuren bodem en asbest/sloop. Dit maal het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor vrije veld toezicht bodem is 1.600 uur begroot. • Voor handhaving wordt uitgegaan van dezelfde aantallen als in de begroting van 2024. (na wijziging) • Voor de bodemactiviteiten is in samenspraak met de deelnemers per product een inschatting gemaakt van het aantal te verwachten ingediende meldingen. Vervolgens is op basis van het aantal meldingen het aantal toezichtscontroles, hercontroles, vooroverleggen en ongewone voorvallen bepaald. Tenslotte is op basis van normen en kentallen, afkomstig uit het advies van de Werkgroep Financiën in het kader van project FUMO24, het aantal begrote uren berekend. Deze uren maal het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor de taken in het kader van energiebesparing is de toezicht frequentie gehanteerd conform het besluit van het algemeen bestuur (eens per 16 jaar).
BOA-coördinatie	• Conform besluitvorming in het bestuurlijke VTH-overleg is 700 uur opgenomen in voorliggende begroting; • De uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers en opgenomen onder de collectieve taken.
Ketentoezicht	• Voor ketentoezicht zijn 4 fte opgenomen. • De uren zijn naar rato van de verhouding reguliere toezicht uren verdeeld over de deelnemers.
Omgevingswet	• Het budget dat beschikbaar is gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet wordt vertaald naar een bijdrage per deelnemer op basis van de verhouding in de bijdrage van de basistaken.
Collectieve taken	• Voor collectieve taken is 7.200 uur opgenomen. • Deze uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers.
Plustaken	• De omvang en samenstelling van de plustaken is in samenspraak met de deelnemers tot stand gekomen. • Per plustaak is vervolgens de tariefgroep bepaald. Het aantal uren per type plustaak vermenigvuldigd met het geldende tarief, leidt tot de deelnemersbijdrage voor de plustaken.

Tabel 12: Gehanteerde berekeningswijzen

Voor alle taken, behalve de BOA-uren, geldt dat deze jaarlijks achteraf middels een nacalculatie worden afgerekend op basis van de werkelijk bestede uren.

4.2 Overzicht van baten en lasten

Het totaaloverzicht van de baten en lasten is hieronder in vergelijking met 2024 (na wijziging) weergegeven.

Begroting (Bedragen x € 1000)	Begroting 2024 - wijziging	Begroting 2025	Verschil	%
Lasten				
Personeelskosten	18.818	18.426	-392	-2,1%
Overige personeelskosten	1.087	1.140	53	4,9%
Kapitaallasten	85	214	129	151,8%
Wagenpark	195	202	7	3,6%
Huisvesting	695	720	25	3,6%
Administratie	56	58	2	3,6%
ICT	500	593	93	18,6%
Overige kosten	250	284	34	13,6%
Onvoorzien	100	104	4	3,6%
Ontwikkelkosten	257	367	110	42,8%
Implementatie omgevingswet	75	75	0	0,0%
Totale lasten	**22.118**	**22.183**	**65**	0,3%
Baten				
Baten uit extra opdrachten	683	874	191	28,0%
Specifieke uitkeringen	555	656	101	18,3%
Renteopbrengst	0	150	150	>100%
Deelnemersbijdrage	20.880	20.502	-378	-1,8%
Totale baten	**22.118**	**22.183**	**65**	**0,3%**
Saldo baten en lasten	*0*	*0*	*0*	

Tabel 13: Begroting 2025

Toelichting op de financiële begroting

De totale omvang van de reguliere begroting 2025 is met € 0.1 mln. gestegen ten opzichte van 2024. Hierin zijn de volgende effecten opgenomen:

Indexering personeel en materieel	€ 1.174.000	Nadeel
Actualisatieslag vergunningen ouder dan 10 jaar	€ 423.000	Nadeel
Mutaties overige uren (zoals ureninbreng deelnemers en verhogen extra opdrachten)	€ 346.000	Nadeel
Inzet op basistaak energiebesparing	€ 130.000	Nadeel
Implementatie efficiënter werken toezicht en handhaving	€ 100.000	Nadeel
Structurele personele en juridische kosten uit onvoorzien	€ 50.000	Nadeel
Vervallen tijdelijke inzet werken onder de Omgevingswet	€ 1.118.000	Voordeel
Verlagen inwerkuren naar 2.000 (10 fte x 200 uur)	€ 459.000	Voordeel
Effect verjonging personeelsbestand en lagere werkgeverslasten op loonsom	€ 360.000	Voordeel
Verlagen flexibele schil van 20% naar 15% (conform AB besluit)	€ 252.000	Voordeel
Overige effecten	€ 31.000	Nadeel
Totaal	**€ 65.000**	**Nadeel**

De dekking voor dit nadeel komt tot stand door verschillen baten.

Hogere verwachte baten uit extra opdrachten		€ 190.000
Hogere specifieke uitkeringen		€ 101.000
Opnemen renteopbrengst in begroting		€ 150.000
Lagere deelnemersbijdrage	-/-	€ 378.000
Totaal		**€ 65.000**

In bijlage 1 wordt de deelnemersbijdrage en de mutatie hiervan nader gespecificeerd. Hieronder worden de verschillende begrotingsposten toegelicht.

Lasten

Personeelskosten

Hieronder is een specificatie van de personeelskosten opgenomen.

Reguliere begroting (Bedragen x € 1000)	**Begroting 2024 - wijziging**	**Begroting 2025**	**Verschil**	**%**
Personeelskosten				
Personeelskosten primair proces	13.739	13.299	- 440	-3,2%
Personeelskosten management	1.532	1.614	82	5,3%
Personeelskosten bedrijfsvoering	2.612	2.751	139	5,3%
DVO Provincie	798	622	- 176	-22,1%
DVO Leeuwarden	108	112	4	3,6%
Detachering Wetterskip	28	28	-	0,0%
Totaal personeelskosten	**18.818**	**18.426**	**- 392**	**-2,1%**

Tabel 14: Specificatie personeelskosten

Personeelskosten primair proces

De personeelskosten primair proces bestaan uit salariskosten en kosten van inhuur. De kosten dalen met ca € 400.000 ten opzichte van 2024. De volgende factoren spelen een rol in de totstandkoming van de begrote kosten:

- Het begrote aantal fte in het primaire proces daalt met ca. 7 fte. De belangrijkste oorzaken zijn het vervallen tijdelijke inzet werken onder de Omgevingswet en het verlagen van de inwerkuren. Hier tegenover staan de effecten van het opnemen van uren voor energietoezicht en het actualiseren van vergunningen.
- De genormeerde flexibele schil daalt van 20% naar 15%, conform AB besluit.
- Conform de Kadernota 2025-2029 is rekening gehouden met 5,2% indexering. Dit heeft vooral betrekking op de verwachte CAO-ontwikkeling. Daarnaast wordt rekening gehouden met 1% voor periodieke loonstijging.
- Autonome ontwikkelingen. De uren die deelnemers inbrengen muteren jaarlijks. Dit is het gevolg van gewijzigde inzichten met betrekking tot het aantal verwachte meldingen en vergunningen. Ook kan de inbreng van plusuren wijzigen, bijvoorbeeld door de inbreng van extra plustaak-inrichtingen.
- Door verlaging van de sociale lasten voor de werkgever (met name pensioenpremies) en verjonging van het personeelsbestand stijgt de gemiddelde loonsom per fte minder snel dan de indexering. Ten opzichte van 2024 is deze gemiddelde loonsom 3,5% hoger.

Personeelskosten management en bedrijfsvoering
De loonkosten bedrijfsvoering bestaan uit salariskosten en kosten van inhuur. De kosten stijgen als gevolg van indexeringen.

DVO provincie en Leeuwarden
De kosten van de DVO's met de provincie Fryslân en gemeente Leeuwarden zijn geïndexeerd. Daarnaast zijn de kosten voor de DVO-provincie verlaagd, omdat er nieuwe afspraken zijn gemaakt over de investeringen in laptops en telefoons. Voorheen werden deze investeringen door de provincie gedaan en werden de afschrijvingen doorbelast aan de FUMO. Conform de nieuwe afspraken worden de investeringen nu door de FUMO zelf gedaan en worden deze ook zelf afgeschreven. Dit leidt tot een verlaging van de kosten van de DVO en een verhoging van de kapitaallasten en ICT-kosten. Zie hiervoor de toelichting op de kapitaallasten.

Overige personeelskosten
Onder de overige personeelskosten vallen onder meer de kosten voor opleiding en vorming, kosten voor secundaire arbeidsvoorwaarden, reis- en verblijfkosten en arbeidsmarktaanpak. Deze kosten zijn grotendeels een afgeleide van de loonsom en in de overige gevallen geïndexeerd ten opzichte van 2024. Ook zijn hier de kosten voor de bedrijfsarts opgenomen, conform de kadernota.

Kapitaallasten
De kapitaallasten bestaan in principe uit afschrijvingskosten en financieringskosten (rente). De kapitaallasten stijgen ten opzichte van 2024, als gevolg van de wijzigingen in investeringen in laptops en telefoons.

Bedrijfskosten
Op de volgende kosten zijn alleen indexeringen toegepast
- Wagenpark
- Huisvesting
- Administratie

Op de volgende kosten zijn naast de indexeringen ook andere mutaties opgetreden

- ICT-kosten: De kosten voor de DVO met de provincie zijn verlaagd als gevolg van gewijzigde afspraken. Een deel van deze verlaging wordt ingezet voor licenties en overige ICT-kosten.
- De overige kosten zijn verhoogd met advocaatkosten, conform de kadernota 2025-2029.

Ontwikkelkosten
De ontwikkelkosten zijn geïndexeerd. Ook is hier € 100.000 opgenomen als gevolg van het implementatie van efficiënter werken toezicht en handhaving, conform de kadernota 2025-2029.

Onvoorzien
Voor onvoorziene uitgaven is de post onvoorzien opgenomen. De post onvoorzien is geïndexeerd.

Baten

Bijdragen uit extra opdrachten
Vanaf 2019 wordt in het meerjarenperspectief jaarlijks rekening gehouden met opbrengsten uit incidentele opdrachten.
De afgelopen jaren is gebleken dat buiten de afspraken in de dienstverleningsovereenkomsten extra baten uit incidentele opdrachten worden verkregen. De verwachte inkomsten uit extra opdrachten zijn

geïndexeerd ten opzichte van vorig jaar. Ook is hier 1 fte toegevoegd als gevolg van te verwachten extra opdrachten inzake extra juridische procedures als gevolg van de Omgevingswet. Omdat er sprake is van nieuwe wetgeving, worden meer rechtszaken verwacht, waarvoor naar verwachting extra juridische ondersteuning benodigd is.

Specifieke uitkeringen
De baten uit specifieke uitkeringen bestaan uit baten inzake de Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE). Er wordt een stijging in de ureninzet verwacht ten opzichte van 2024. Deze taak wordt gefinancierd door het Rijk.

Renteopbrengst
Conform de kadernota is € 150.000 opgenomen als verwachte renteopbrengst.

Deelnemersbijdrage
De deelnemersbijdrage daalt met € 0.4 mln. De deelnemersbijdragen bestaan uit de volgende bijdragen:

- Basistaken (inrichting gebonden en niet-inrichting gebonden)
- Eventuele plustaken
- Collectieve taken
- Implementatie van de Omgevingswet
- Bijdrage abonnementskosten NAZCA

De bijdrage voor de inrichting gebonden basistaken op het gebied van toezicht is afhankelijk van het aantal inrichtingen. In bijlage 1 is een specificatie per deelnemer opgenomen. In onderstaande tabel is het aantal inrichtingen per categorie opgenomen. Het totaal aantal inrichtingen is gelijk gehouden aan 2024, waarbij de mutatie van de zuivelbedrijven wel is meegenomen.

Categorie	Aantal inrichtingen 2024	Aantal inrichtingen 2025
Categorie B	2.776	2.776
Categorie C	785	785
Categorie IPPC	105	111
Provinciaal	47	47
Totaal	**3.713**	**3.719**

Tabel 15: Aantal begrote (basistaak)inrichtingen per type 2024-2025

De bijdrage voor de plustaken (aanvullende taken) wordt bepaald op basis van de afgesproken uren. In onderstaande tabel is een specificatie van de plusuren per deelnemer opgenomen.

Deelnemer	Plusuren 2024	Plusuren 2025
Achtkarspelen	499	499
Ameland	280	280
Dantumadiel	365	1.260
De Fryske Marren	946	946
Harlingen	1.320	1.320
Heerenveen	586	586
Leeuwarden	1.542	1.542
Noard-East Fryslân	1.607	1.607
Ooststellingwerf	248	648
Opsterland	161	161
Schiermonnikoog	97	97
Smallingerland	1.196	1.196
Súdwest-Fryslân	296	296
Terschelling	464	464
Tytsjerksteradiel	628	628
Vlieland	296	296
Waadhoeke	1.161	1.372
Weststellingwerf	176	176
Provincie Fryslân	27.647	25.960
Totaal	**39.514**	**39.334**

Tabel 16: Overzicht plusuren 2024-2025

Het aantal begrote plusuren in 2025 is nagenoeg gelijk aan 2024. Wel zijn er verschillen tussen de deelnemers. Zo heeft Dantumadeel extra plusuren ingebracht. De provinciale plusuren zijn gedaald als gevolg van het vervallen van de tijdelijke opslag inzake het werken onder de Omgevingswet.

Collectieve taken

In de begroting 2025 zijn 7.200 uren opgenomen voor de uitvoering van collectieve taken. De nadere uitwerking van de ‘collectieve uren’ is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO.

Integraal uurtarief en gedifferentieerde tarieven

Het integrale uurtarief voor basistaken bedraagt voor 2025 € 114,75. Dit is een stijging ten opzichte van 2024 van 5,0%. Deze stijging is vooral het gevolg van indexeringen.

Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd conform het besluit van het AB van 29 juni 2015. Deze tarieven zijn in 2025 als volgt:

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 90,50
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 102,00
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 118,00
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 130,00

Tabel 17: Tariefstelling plustaken

4.3 Financieel meerjarenperspectief

Hieronder is het financieel meerjarenperspectief opgenomen van de begroting.

Meerjarenperspectief begroting (Bedragen x € 1000)	2024 (na wijziging)	Mutatie	2025	Mutatie	2026	2027	2028	2029
Lasten								
Personeelskosten	18.818	-392	18.426	0	18.426	18.426	18.426	18.426
Overige personeelskosten	1.087	53	1.140	0	1.140	1.140	1.140	1.140
Kapitaallasten	85	129	214	0	214	214	214	214
Wagenpark	195	7	202	0	202	202	202	202
Huisvesting	695	25	720	0	720	720	720	720
Administratie	56	2	58	0	58	58	58	58
ICT	500	93	593	0	593	593	593	593
Overige kosten	250	34	284	0	284	284	284	284
Onvoorzien	100	4	104	0	104	104	104	104
Ontwikkelkosten	257	110	367	-100	267	267	267	267
Implementatie omgevingswet	75	0	75	0	75	75	75	75
Totale lasten excl indexering	22.118	65	22.183	-100	22.083	22.083	22.083	22.083
Indexering	0	0	0	1.060	1.060	2.120	3.180	4.240
Totale lasten incl indexering	**22.118**	**65**	**22.183**	**960**	**23.143**	**24.203**	**25.262**	**26.322**
Baten								
Baten uit extra opdrachten excl indexering	683	191	874	0	874	874	874	874
Specifieke uitkeringen	555	101	656	0	656	656	656	656
Renteopbrengst		150	150	0	150	150	150	150
Deelnemersbijdrage excl indexering	20.880	-378	20.502	-100	20.402	20.402	20.402	20.402
Indexering	0		0	1.060	1.060	2.120	3.180	4.240
Totale baten	**22.118**	**65**	**22.183**	**960**	**23.143**	**24.203**	**25.262**	**26.322**
Saldo baten en lasten	**0**		**0**		**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 18: Financieel meerjarenperspectief

Hierbij wordt opgemerkt dat het lastig is om te voorspellen wat de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage zal worden. Gezien het feit dat de taken van de FUMO sterk afhankelijk zijn van overheidsbeleid, kunnen als gevolg hiervan wijzigingen optreden die impact hebben op de FUMO. Hierbij kan gedacht worden aan de impact van de Omgevingswet, maar ook de uitwerking van de aanbeveling van de Commissie Van Aartsen met betrekking tot landelijke normfinanciering.

4.4 Geprognosticeerde balans en toelichting

Activa	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa					
Financieel vast actief	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Materiele vaste activa	736.674	620.276	423.878	227.479	454.757
Vlottende activa					
Overige vorderingen en overlopende activa	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Liquide middelen	2.653.326	2.769.724	2.966.122	3.162.521	2.935.243
Totaal activa	4.400.000	4.400.000	4.400.000	4.400.000	4.400.000
Eigen vermogen	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Vreemd vermogen					
Lening	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Vlottende passiva					
Crediteuren en overlopende passiva	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Totaal passiva	4.400.000	4.400.000	4.400.000	4.400.000	4.400.000

Tabel 19: Geprognosticeerde balans

In de geprognosticeerde balans is rekening gehouden met de volgende punten:

- Afschrijvingen conform begroting en investeringen in de periode 2025 – 2028.
- Het eigen vermogen blijft ongewijzigd op de omvang die benodigd is conform de risicoanalyse;

5. Paragrafen

5.1 Paragraaf bedrijfsvoering

Commissie Van Aartsen
De uitkomsten en aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen (in haar rapport 'Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker van het bestuur') en de bevindingen van de Algemene Rekenkamer in haar rapporten 'Een onzichtbaar probleem' en 'Handhaven in het duister' zijn leidend voor het IBP. Voor de opvolging van deze aanbevelingen zijn voor 2022-2023 eenmalige middelen beschikbaar gesteld door de Rijksoverheid. Het is nog niet bekend welke maatregelen in 2025 voor Omgevingsdiensten als opvolging uit dit IBP aan de orde zijn en welke gevolgen dit heeft voor de bedrijfsvoering van de FUMO.

Rechtmatige en doelmatige organisatie
Het DB zal voor de eerste keer over begrotingsjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording afleggen, als onderdeel van de jaarrekening. Hiermee verantwoord het DB zich rechtstreeks aan het AB over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde beleid.

Voor overige ontwikkelingen wordt verwezen naar het programma bedrijfsvoering.

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf weerstandsvermogen wordt beschreven in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico’s op te vangen.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de gekwantificeerde risico’s die zich kunnen voordoen te dekken dan is de FUMO aangewezen op een extra bijdrage van de deelnemers.

Bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling FUMO
In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van een weerstandsvermogen. Een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen, dat ten hoogste 10% van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar wordt ten laste gebracht van de deelnemers naar rato van hun bijdragen voor zover het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht.

Nota weerstandsvermogen
In de visie van de FUMO is aangegeven dat de FUMO een stabiele en heldere begroting moet krijgen. Onderdeel daarvan is dat fluctuaties en risico’s door de FUMO zelf kunnen worden opgevangen. Hiervoor is een weerstandsvermogen nodig.

Begin 2018 is een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement met een geactualiseerde risico-inventarisatie opgesteld waarin de uitgangspunten voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen zijn aangegeven. In de bestuursconferentie van 25 januari 2018 is ingestemd (richting gegeven) met het vormen van een weerstandsvermogen door het in drie jaar tijd op te bouwen. Uit de risico-inventarisatie (zie bijlage 5) blijkt dat de FUMO een weerstandsvermogen nodig heeft van € 1.119.000. Hier wordt aan voldaan.

Kengetallen
In de verslaggevingsvoorschriften (het Besluit Begroting en Verantwoording) is aangegeven dat enkele kengetallen moeten worden opgenomen in de begroting (en jaarstukken).

	2025	2026	2027	2028
Netto schuld quote	-3%	-3%	-4%	-3%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-3%	-3%	-4%	-3%
Solvabiliteitsratio	27%	27%	27%	27%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
ontwikkeling EMU saldo	116.398	196.398	196.398	-227.278

Tabel 20: Overzicht kengetallen

De netto schuldquote betreft de omvang van de schulden ten opzichte van de totale baten in de begroting. Het feit dat hier sprake is van een negatieve netto schuldquote geeft aan dat de FUMO per saldo geen schuldpositie heeft. De solvabiliteitsratio geeft het aandeel eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen aan. Het EMU (Europese Monetaire Unie)-saldo, ook wel begrotingssaldo van de rijksoverheid en de decentrale overheden genoemd, is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven.

5.3 Paragraaf financiering

De FUMO is als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in de begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Daarin worden ontwikkelingen opgenomen over de kasgeldlimiet, de rente-risiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

De FUMO wordt gefinancierd doordat de bijdragen van deelnemers per kwartaal vooruit worden betaald. Voor eventuele investeringen kunnen daarnaast leningen worden aangetrokken. Eind november 2023 is de in 2017 aangetrokken lening gecontinueerd, nadat deze ook in 2020 al is gecontinueerd. Hierbij is de hoofdsom verlaagd van € 3,0 miljoen naar € 1,0 miljoen. De lening betreft een zogenaamde roll over lening en heeft een looptijd van 3 jaar (tot eind november 2026). Van het bedrag van € 1,0 miljoen is gedurende deze looptijd een bedrag van € 200.000 niet aflosbaar.

De kasgeldlimiet betreft het bedrag dat de FUMO kortlopend mag financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8,5% van de begroting. Dit komt overeen met circa € 1,9 miljoen. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.
In de financiële verordening is aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid houdt o.a. in dat geldleningen alleen worden aangegaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn. Bij het uitzetten van (eventuele) overtollige middelen gelden strikte voorwaarden, waarbij het gebruik van derivaten niet is toegestaan. Overigens is de mogelijkheid hiertoe al flink beperkt doordat ook de FUMO verplicht valt onder het schatkistbankieren. Voor de FUMO betekent dit dat alle overtollige middelen boven € 250.000 verplicht moeten worden afgedragen aan de schatkist.

Bijlage 1: Bijdragen per deelnemer

In bijlage 1 zijn drie tabellen opgenomen met specificaties van de deelnemersbijdrages.

Als eerste is een totaalspecificatie opgenomen van de deelnemersbijdrage 2025.
Als tweede is een specificatie opgenomen van de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage 2025 ten opzichte van 2024.
Als derde is een mutatieoverzicht opgenomen, waarin de verschillen worden verklaard tussen de deelnemersbijdrage in de oorspronkelijke begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025.
Als laatste zijn overzichten opgenomen van het aantal basistaakbedrijven per categorie, de kostprijzen per categorie en van de prijsstelling van de plustaken.

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Specificatie bijdrage per deelnemer

Deelnemer	Totale bijdrage	Basistaken	Plustaken	Overige opbrengsten	Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	Implementatie omgevingswet	Abonnement NAZCA
Achtkarspelen	617.420	491.189	60.097	-	61.925	2.593	1.616
Ameland	119.757	79.774	32.621	-	6.520	343	500
Dantumadiel	450.216	276.334	139.163	-	32.061	1.560	1.097
De Fryske Marren	1.303.082	1.069.678	109.323	-	115.658	5.424	3.000
Harlingen	608.136	411.397	150.303	-	43.544	1.977	915
Heerenveen	843.759	696.123	69.101	-	72.158	3.443	2.933
Leeuwarden	1.726.454	1.417.628	183.106	-	119.384	6.336	-
Noard-East Fryslân	1.399.366	1.063.265	192.869	-	134.891	5.706	2.634
Ooststellingwerf	798.982	643.395	76.022	-	74.750	3.340	1.475
Opsterland	525.892	449.290	19.256	-	53.191	2.428	1.726
Schiermonnikoog	51.886	36.485	11.131	-	3.565	204	500
Smallingerland	815.881	602.824	142.803	-	63.836	3.172	3.246
Súdwest-Fryslân	2.348.451	2.063.390	34.928	-	234.287	10.634	5.212
Terschelling	208.115	134.724	56.253	-	15.916	722	500
Tytsjerksteradiel	591.965	462.262	76.488	-	48.881	2.478	1.857
Vlieland	83.200	43.578	34.489	-	4.417	216	500
Waadhoeke	1.302.314	1.009.905	156.536	-	127.905	5.295	2.673
Weststellingwerf	610.002	521.743	21.133	-	62.711	2.902	1.513
Subtotaal	**14.404.877**	**11.472.984**	**1.565.622**	**-**	**1.275.599**	**58.774**	**31.897**
Provincie Fryslân	5.894.909	2.660.811	2.947.840	-	255.132	16.226	14.900
Wetterskip	46.753	-	46.753	-	-	-	
Brikstaken	156.057	-	-	156.057	-	-	
Specifieke uitkeringen	656.407			656.407			
Rente opbrengsten	150.000			150.000			
Overige opdrachten incidenteel	873.917	-	-	873.917	-	-	
Eindtotaal	**22.182.920**	**14.133.795**	**4.560.215**	**1.836.380**	**1.530.732**	**75.000**	**46.797**

Gehanteerde verdeelsleutels:

Basistaken:

- Regulering: Aantal verwachte meldingen/ vergunningen
- Toezicht: Aantal inrichtingen per categorie
- Asbest: Aantal asbest meldingen
- Bodem: Aantal bodem meldingen

Plustaken:

- Aantal ingebrachte plusuren per categorie

Collectieve taken:

- Verhouding bijdrage basistaken

Implementatie Omgevingswet:

- Verhouding bijdrage basistaken
- Bijdrage conform kadernota 2024-2028

Abonnement Nazca:

- Inwoneraantal per gemeente. Separate afspraak voor de provincie Fryslân

Ontwikkeling deelnemersbijdrage

	a	*b*	*c = b -/- a*	
Deelnemer	Totale bijdrage begroting 2024 (na wijziging)	Totale bijdrage begroting 2025	Mutatie	
Achtkarspelen	656.169	617.420	- 38.750	-5,9%
Ameland	118.171	119.757	1.587	1,3%
Dantumadiel	363.439	450.216	86.777	23,9%
De Fryske Marren	1.316.112	1.303.082	- 13.030	-1,0%
Harlingen	631.168	608.136	- 23.032	-3,6%
Heerenveen	959.981	843.759	- 116.222	-12,1%
Leeuwarden	1.551.767	1.726.454	174.687	11,3%
Noard-East Fryslân	1.409.593	1.399.366	- 10.227	-0,7%
Ooststellingwerf	719.029	798.982	79.953	11,1%
Opsterland	500.963	525.892	24.929	5,0%
Schiermonnikoog	60.739	51.886	- 8.853	-14,6%
Smallingerland	821.579	815.881	- 5.699	-0,7%
Súdwest-Fryslân	2.344.092	2.348.451	4.359	0,2%
Terschelling	197.761	208.115	10.354	5,2%
Tytsjerksteradiel	613.193	591.965	- 21.229	-3,5%
Vlieland	85.720	83.200	- 2.520	-2,9%
Waadhoeke	1.255.016	1.302.314	47.298	3,8%
Weststellingwerf	621.192	610.002	- 11.190	-1,8%
Subtotaal	**14.225.685**	**14.404.877**	**179.192**	**1,3%**
Provincie Fryslân	6.459.507	5.894.909	- 564.597	-8,7%
Wetterskip	46.753	46.753	-	0,0%
Brikstaken	148.604	156.057	7.452	5,0%
Specifieke uitkeringen	554.925	656.407	101.482	18,3%
Rente opbrengsten		150.000	150.000	0,0%
Overige opdrachten incidenteel	682.923	873.917	190.994	28,0%
Eindtotaal	**22.118.397**	**22.182.920**	**64.523**	**0,3%**

Mutatie deelnemersbijdrage

		Oorzaken mutatie deelnemersbijdrage							
Deelnemer	Mutatie	Basistaken regulering en toezicht	Asbest	Basistaken bodem	Plustaken	Collectieve opdrachten	Implementatie omgevingswet	Overige opbrengsten	Abonnement NAZCA
Achtkarspelen	- 38.750	- 17.196	934	- 913	2.845	- 24.298	- 121		-
Ameland	1.587	2.060	58	1.003	1.526	- 3.061	- 0		-
Dantumadiel	86.777	10.409	1.121	- 10.453	97.775	- 12.153	78		-
De Fryske Marren	- 13.030	16.923	1.809	8.023	5.130	- 45.006	90		-
Harlingen	- 23.032	- 15.141	409	3.754	7.151	- 19.124	- 80		-
Heerenveen	- 116.222	- 64.889	2.334	- 16.527	3.221	- 39.834	- 527		-
Leeuwarden	174.687	178.029	3.735	19.536	8.579	- 36.143	952		-
Noard-East Fryslân	- 10.227	17.248	2.965	6.646	9.917	- 47.132	129		-
Ooststellingwerf	79.953	49.708	1.681	3.016	48.582	- 23.316	282		-
Opsterland	24.929	37.368	1.809	1.605	924	- 16.983	206		-
Schiermonnikoog	- 8.853	- 3.243	175	- 4.094	524	- 2.197	- 17		-
Smallingerland	- 5.699	9.257	2.801	2.958	6.795	- 27.540	29		-
Súdwest-Fryslân	4.359	48.757	4.085	32.475	1.628	- 82.992	406		-
Terschelling	10.354	11.339	654	670	2.688	- 5.057	61		-
Tytsjerksteradiel	- 21.229	14.120	1.389	- 17.829	3.653	- 22.538	- 24		-
Vlieland	- 2.520	- 2.333	82	302	1.673	- 2.228	- 15		-
Waadhoeke	47.298	43.339	6.001	6.796	30.773	- 39.904	293		-
Weststellingwerf	- 11.190	16.089	1.121	- 5.949	1.011	- 23.557	95		-
Provincie Fryslân	- 564.597	- 350.514	-	-	- 38.556	- 173.692	- 1.835		-
Wetterskip	-								
Brikstaken	7.452				-	-	-	7.452	
Specifieke uitkeringen	101.482							101.482	
Rente opbrengsten	150.000							150.000	
Overige opdrachten incidenteel	190.994					-	-	190.994	
Eindtotaal	**64.523**	**1.331**	**33.161**	**31.019**	**195.840**	**- 646.756**	**- 0**	**449.928**	**-**

De deelnemersbijdrage voor basistaken regulering, asbest, bodemtaken en plustaken, komt in samenspraak met de deelnemers tot stand. Mutaties in de bijdrage zijn een gevolg van gewijzigde inbreng van uren. Op basis van ervaringscijfers wordt een inschatting gemaakt van de verwachte ureninzet. Ook wordt de formatie van de FUMO op basis van deze verwachte ureninzet berekend.

Overzicht aantal inrichtingen (basistaken)

Specificatie inrichtingen						
Gemeente	Categorie B-	Categorie B	Categorie C	Categorie IPPC	Provinciaal	Totaal
Achtkarspelen	333	103	24	15	-	475
Ameland	35	12	5	-	-	52
Dantumadiel	233	72	22	1	-	328
De Fryske Marren	690	262	75	7	-	1.034
Harlingen	93	69	41	3	-	206
Heerenveen	420	118	46	8	-	592
Leeuwarden	541	148	99	4	-	792
Noard-East Fryslân	534	389	72	12	-	1.007
Ooststellingwerf	241	95	50	13	-	399
Opsterland	287	87	43	5	-	422
Schiermonnikoog	11	9	1	-	-	21
Smallingerland	448	139	34	4	-	625
Súdwest-Fryslân	1.258	669	111	16	-	2.054
Terschelling	34	21	21	-	-	76
Tytsjerksteradiel	427	79	30	4	-	540
Vlieland	20	6	5	-	-	31
Waadhoeke	419	408	53	13	-	893
Weststellingwerf	288	90	53	6	-	437
Provincie Fryslân	-	-	-	-	47	47
Totaal	**6.312**	**2.776**	**785**	**111**	**47**	**10.031**

Specificatie inrichtingen type b-			
Gemeente	Industrie	Agrarisch	Totaal
Achtkarspelen	236	97	333
Ameland	10	25	35
Dantumadiel	136	97	233
De Fryske Marren	69	621	690
Harlingen	79	14	93
Heerenveen	235	185	420
Leeuwarden	358	183	541
Noard-East Fryslân	309	225	534
Ooststellingwerf	77	164	241
Opsterland	92	195	287
Schiermonnikoog	11		11
Smallingerland	323	125	448
Súdwest-Fryslân	629	629	1.258
Terschelling	29	5	34
Tytsjerksteradiel	226	201	427
Vlieland	20	-	20
Waadhoeke	253	166	419
Weststellingwerf	92	196	288
Provincie Fryslân	-	-	-
Totaal	**3.184**	**3.128**	**6.312**

Tariefstelling plustaken:

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 90,50
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 102,00
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 118,00
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 130,00

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

Product	Variant	Achtkarspelen	Ameland	Dantumadiel	De Fryske Marren	Harlingen	Heerenveen	Leeuwarden	Noard-East Fryslân	Ooststellingwerf	Opsterland	Schiermonnikoog	Smallingerland	Súdwest-Fryslân	Terschelling	Tytsjerksteradiel	Vlieland	Waadhoeke	Weststellingwerf	Totaal	Tariefgroep
		Aantal uren																			
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies Geluid	300	54	80	350	416	450	980	370	400	-	-	450	-	88	335	35	250	-	**4.558**	3
	Advies Lucht (luchtkwaliteit en luchtemissies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	**50**	4
	Advies Bodem (o.a. bodeminformatie)	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-	48	-	-	-	-	**123**	3
	Advies energiebesparing en duurzaamheid	-	-	10	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**50**	3
	Advies Juridisch (advies milieu effect rapportage, specialistisch advies milieu overig, RO, BRIKS en aanleggen, afhandeling/ besluiten op WOB-verzoeken, bezwaar/ beroep/vovo behandelen, e.d.)	100	-	130	-	125	-	100	570	50	50	-	214	-	82	200	-	200	50	**1.871**	4
Advies activiteit fysieke leefomgeving	Advies externe veiligheid (i.r.t. Wm/Omgevingswet en RO)	84	12	47	161	76	117	178	189	110	73	8	107	250	27	74	8	50	94	**1.664**	3
	Beleidsondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	100	20	-	**180**	4
	Nazca	9	3	9	9	9	9	-	27	9	9	3	9	9	3	9	3	18	9	**156**	3
	Register externe veiligheid	6	1	4	20	5	10	20	15	11	9	1	8	25	2	10	2	20	5	**174**	3
	Administratieve ondersteuning	-	-	-	-	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	**150**	1
Reguleringstaken	Reguleringstaken niet basistaak	-	-	244	-	50	-	-	160	-	-	-	-	-	-	-	-	120	-	**574**	2
	Reguleringstaken bodem (plustaak, waaronder bodemloket)		23	18	142	85	-	-	68	68	20	7	44	-	7		7	200	18	**707**	2
Toezicht	Toezicht niet basistaak	-	-	427	-	95	-	-	-	-	-	12	50	-	6	-	45	180	-	**815**	2
	Toezicht BOA domein II	-	66	264	264	264	-	264	-	-	-	66	264	-	66	-	66	264	-	**1.848**	3
	Toezicht bodem (plustaak)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	2
Overige	Overig	-	121	27	-	-	-	-	168	-	-	-	-	12	75	-	-	50	-	**453**	3
	Piket niet basistaak	p.m.	-	-	-	p.m.	-	-	-	-	-	-	p.m.	-	-	p.m.	-	p.m.	-	**-**	2
Totaal aanvullende taken		**499**	**280**	**1.260**	**946**	**1.320**	**586**	**1.542**	**1.607**	**648**	**161**	**97**	**1.196**	**296**	**464**	**628**	**296**	**1.372**	**176**	**13.373**	

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

	Begrote uren												
Deelnemer	Regulering (excl actualisaties)	Actualisaties vergunningen	Toezicht	Asbest: vergunning-verlening	Asbest: toezicht	Bodemtaken: vergunning-verlening	Bodemtaken: toezicht	Vrije veld toezicht	Handhaving	Energie-toezicht	Keten-toezicht	Niet inrichting gebonden basistaken	Totaal uren
Achtkarspelen	1.182	266	1.577	106	64	470	248	62	250	55	263	-	4.543
Ameland	231	34	138	7	4	132	79	9	33	28	20	-	715
Dantumadiel	514	157	812	128	77	340	136	66	150	28	113	-	2.521
De Fryske Marren	2.902	560	2.844	206	124	1.176	680	136	522	173	429	-	9.751
Harlingen	858	300	1.274	47	28	482	320	39	190	48	168	-	3.754
Heerenveen	1.469	369	1.701	266	160	962	520	116	331	173	261	-	6.328
Leeuwarden	3.106	703	2.333	426	256	2.742	1.599	271	610	308	364	-	12.718
Noard-East Fryslân	2.200	573	3.329	338	203	1.168	579	184	549	142	566	-	9.832
Ooststellingwerf	2.164	430	1.618	192	115	380	264	31	322	92	295	-	5.902
Opsterland	1.211	328	1.283	206	124	266	140	39	234	85	204	-	4.120
Schiermonnikoog	98	7	59	20	12	60	24	12	20	7	9	-	327
Smallingerland	1.689	259	1.558	319	192	474	249	63	305	144	218	-	5.471
Súdwest-Fryslân	5.525	867	5.828	466	280	2.202	1.239	271	1.024	280	906	-	18.888
Terschelling	288	143	328	74	45	118	58	19	70	31	62	-	1.236
Tytsjerksteradiel	1.166	232	1.251	158	95	506	240	78	239	63	161	-	4.190
Vlieland	138	34	96	9	6	38	26	3	21	9	15	-	395
Waadhoeke	2.310	450	3.125	286	172	1.108	567	149	510	125	549	-	9.350
Weststellingwerf	1.676	403	1.430	128	77	294	129	53	279	79	237	-	4.784
Provincie Fryslân	10.618	-	9.116	-	-	-	-	-	-		600	3.454	23.788
Totaal uren	39.345	6.115	39.700	3.381	2.034	12.918	7.097	1.600	5.658	1.870	5.440	3.454	128.613

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

		Taakvelden				
Begroting FUMO	2024	0,1 Bestuur	0,4 Overhead,ondersteuning organisatie	0,8 Overige baten en lasten	7,4 Milieubeheer	8,3 Wonen en Bouwen
Lasten:						
Personeelskosten	17.664.312	71.133	4.293.699		13.143.423	156.057
Inbesteding o.b.v. DVO's	733.865		733.865			
Detachering Wetterskip	28.000		28.000			
Materiele lasten	3.578.143		3.578.143			
Onvoorzien	103.600			103.600		
Implementatie omgevingswet	75.000		75.000			
Totaal lasten	**22.182.920**	**71.133**	**8.708.707**	**103.600**	**13.143.423**	**156.057**
Baten:						
Basistaken	14.289.852				14.133.795	156.057
Aanvullende taken	4.560.215				4.560.215	
Overige opbrengsten	3.257.853				3.257.853	
Implementatie omgevingswet	75.000		75.000			
Totaal baten	**22.182.920**	**-**	**75.000**	**-**	**21.951.863**	**156.057**
Saldo	**(0)**					

Bijlage 5: Risicoanalyse 2025

De FUMO onderkent de volgende risico's die kunnen leiden tot financiële gevolgen:

	Omschrijving risico	Beheersmaatregelen	Bedrag	Kans (Hoog, Middel, Laag)	Impact
1.	In de begroting is rekening gehouden met een indexering van 5,2%. Dit is gebaseerd op de Middellange termijn raming van het CPB van maart 2023. Vanaf het najaar van 2021 is de inflatie echter sterk opgelopen. Hierdoor ontstaat het risico dat de indexering ontoereikend is. Met name CAO-effecten kunnen tot extra kosten leiden. Een stijging van 2% boven op de indexering van de loonkosten, betekent een extra kostenpost van circa € 300.000.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 300.000	M	€ 150.000
2.	In de begroting 2025 is rekening gehouden met een renteopbrengst van € 150.000. Dit is het gevolg van de sterk gestegen rente in de afgelopen jaren. Het risico bestaat dat de rente weer gaat dalen en dat de begrote opbrengst niet gerealiseerd gaat worden. Het maximale risico wordt geschat op € 75.000, uitgaande van de halvering van de huidige rente.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 75.000	M	€ 37.500
3.	De productiviteitsnorm bedraagt vanaf 2022 1.360 uur per fte. Ondanks het feit dat deze in 2022 is gehaald, bestaat dat we deze norm in toekomstige jaren niet gaan halen. Uitgaande van een realisatie van 1.330 uur en een formatie van 148 fte, schatten we het risico in op € 375.000.	* Sturing op het behalen van de productiviteitsnorm. Hierbij kan gekeken worden naar de wijze van tijdsregistratie. • Met de deelnemers en het bestuur in gesprek gaan over de haalbaarheid van de productiviteitsnorm en deze eventueel bijstellen.	€ 375.000	M	€ 187.500
4.	Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, dient te worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving. Daarnaast vereist de aansluiting op het digitale stelsel een organisatie die geheel digitaal kwalitatieve, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. Dit betekent dat (interne) processen en systemen opnieuw ingericht moeten worden. Ook zullen er aanpassingen moeten komen om nieuwe data, noodzakelijk als gevolg van de Omgevingswet, te kunnen registreren. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. In 2023 zal een visie op het ICT-landschap worden opgesteld. Deze wordt in het AB van 11 april 2024 ter vaststelling voorgelegd. Schatting risico is € 400.000.	• Werken met een gedegen projectplanning, waarin prioriteiten worden gesteld op basis van beschikbare uren/budget. • Goed verwachtingsmanagement richting de deelnemers.	€ 400.000	H	€ 320.000
5.	De Omgevingswet vraagt om een nieuwe manier van (samen)werken. Aandachtspunt hierbij is de aansluiting tussen het huidige personeelsbestand en de transitie naar het werken onder de Omgevingswet, inhoudelijk	• Uitvoeren van strategische personeelsplanning • Heroriëntatie van de inzet van het personeel	€ 400.000	M	€ 200.000

	en/of op houding en gedrag. Het risico bestaat dat er sprake zal zijn van suboptimaal werken door deze verandering. Dit risico wordt ingeschat op € 400.000.				
6.	In de begroting wordt rekening gehouden met een flexibele schil van 15%. Wanneer er naar verhouding meer moet wordt ingehuurd, is het risico dat de kosten van in inhuur hoger worden dan begroot. Wanneer de verhouding 80/20 wordt in plaats van 85/15, levert dit verhoudingsgewijs 7 fte meer inhuur op. Inhuur kosten gemiddeld ca € 40.000 per jaar meer (per fte), waardoor het totale risico € 280.000 bedraagt.	Via het project Strategische Personeelsplanning wordt getracht om op een andere manier de werving en selectie te doen. Hierbij wordt ingezet op een steviger verbinding met opleidingsinstituten en het verleggen van de koers naar het meer zelf vormen en opleiden van personeel.	€ 280.000	H	€ 224.000
Totaal			**€ 1.830.000**		**€ 1.119.000**

Bijlage 6: Begrote aantal meldingen bodem en asbest

Meldingen asbest:

Gemeente	Meldingen
Achtkarspelen	80
Ameland	5
Dantumadiel	96
De Fryske Marren	155
Harlingen	35
Heerenveen	200
Leeuwarden	320
Noard-East Fryslân	254
Ooststellingwerf	144
Opsterland	155
Schiermonnikoog	15
Smallingerland	240
Súdwest-Fryslân	350
Terschelling	56
Tytsjerksteradiel	119
Vlieland	7
Waadhoeke	215
Weststellingwerf	96
Totaal	**2.542**

Meldingen Bodem:

Gemeente	Meldingen
Achtkarspelen	80
Ameland	12
Dantumadiel	85
De Fryske Marren	175
Harlingen	50
Heerenveen	150
Leeuwarden	350
Noard-East Fryslân	237
Ooststellingwerf	40
Opsterland	50
Schiermonnikoog	15
Smallingerland	81
Súdwest-Fryslân	350
Terschelling	24
Tytsjerksteradiel	100
Vlieland	4
Waadhoeke	192
Weststellingwerf	68
Totaal	**2.063**

Bijlage 7: Collectieve taken

Omgevingsdiensten zoals de FUMO zijn opgericht met als doel een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de VTH-taken binnen het omgevingsrecht te bewerkstelligen en daarbij samen te werken met partners. Voor verschillende taken geldt dat deze taken aangemerkt kunnen worden als collectieve taak. De belangrijkste kenmerken van collectieve taken zijn dat alle deelnemers opdrachtgever zijn en in een bepaalde mate belang hebben bij de uitvoering van deze taken. Voor een aantal van deze collectieve taken geldt dat deze naar aard en karakter Fryslânbreed uitgevoerd moeten worden. Deze (structurele) taken hebben meerwaarde voor heel Fryslân. De inspanningen die met de uitvoering van deze taken zijn gemoeid zijn daardoor niet of nauwelijks toe te wijzen aan individuele deelnemers. Voorbeelden van deze collectieve taken zijn:

- milieualarmnummer (24/7 bereikbaar);
- kennisuitwisseling en kennisoverdracht;
- voorbereidingen naar informatie gestuurd (risicogestuurd) toezicht, handhaving en vergunningverlening.

Productie en financiën		**2024**	**2025**
Productie	Diensten (in uren) - Ketentoezicht - Boa-coördinatie (plus) - Collectieve uren	 5.440 700 10.900	 5.440 700 7.200
Financiële realisatie			Zijn opgenomen in de programma's vergunningen, toezicht en handhaving en Specialistisch advies

De nadere uitwerking van de diensten 'ketentoezicht' en 'collectieve uren' is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO. In deze begroting zijn de collectieve diensten bij elkaar samengevoegd.

Bijlage 8: Uitwerking thema's en doelen bedrijfsvoering

In hoofdstuk 3.3 hebben we drie thema's toegelicht waar de afdeling bedrijfsvoering zich op gaat richten. De verdere uitwerking daarvan, de doelstellingen en hoe wij ons daarvoor gaan inzetten staan hieronder verder uitgewerkt.

Wat willen we bereiken

Thema mensen

- We willen dat medewerkers optimaal bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de FUMO en de daarbij behorende werkzaamheden voor onze deelnemers.
- We willen dat met de verschillende 'HR-thema's', zoals leiderschap, goed werkgeverschap, ontwikkelen en leren, SPP en personeelszorg onze medewerkers duurzaam inzetbaar zijn. Dit maakt integraal onderdeel uit van de bedrijfsvoering in onze organisatie.

Thema mensen	Beoogd resultaat	Doel 2025
Optimaal bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de FUMO en de daarbij behorende werkzaamheden	Effectieve en efficiënte inzet van de medewerkers in de organisatie gericht op de uitvoering van het FUMO takenpakket	Inzet is in lijn met onze productieafspraken en diensten aan onze deelnemers. Binnen begrotings- en formatiekaders worden medewerkers conform productienormering ingezet
Onze medewerkers zijn duurzaam inzetbaar		HRM-beleid en activiteiten zijn ingericht op thema's', zoals leiderschap, goed werkgeverschap, ontwikkelen en leren, SPP en personeelszorg

Thema huisvesting

- We willen een functioneel, doelmatig en modern ingericht gebouw waarin medewerkers goed vertoeven en bezoekers zich welkom voelen.
- We willen de verschillende vormen van werken kunnen toepassen (hybride werken, plaats onafhankelijk werken).
- We willen waar mogelijk een 'Energie-neutrale' organisatie zijn.

Thema huisvesting	Beoogd resultaat	Doel 2025
Moderne & doelmatige huisvesting	Periodiek uitvoeren medisch/welzijn onderzoek	PMO (onderdeel huisvesting, klimaat e.a.) resultaten

Energie-neutraal gebouw, voertuigenpark en organisatie	Energiebesparing en energieopwekking	FUMO werkt waar mogelijk energieneutraal

Thema digitalisering

- We willen de randvoorwaarden creëren voor stabiele, duurzame en toekomstgerichte informatievoorziening.
- We willen goede partnerschap samenwerking in onze driehoek ICT-inrichting met de Provincie Fryslân of andere (markt)partij en het Shared Service Center (SCC) gemeente Leeuwarden.
- We willen kansen op samenwerking met de drie noordelijke Omgevingsdiensten voor ICT of functies ICT gezamenlijk verkennen.

Thema digitalisering	Beoogd resultaat	Doel 2025
Randvoorwaarden informatievoorziening	Informatievoorziening en ICT-voorzieningen met onze deelnemers en/of in onze functionele keten(s) is conform wetgeving en Omgevingswet ingericht	Ingerichte en geactualiseerde informatievoorziening met onze deelnemers en/of in onze functionele keten(s)
	Informatiemanagement conform IBP-pijler 3 (combinatie van mensen, middelen en procedures' en de verscheidenheid aan (samenhangende) voorzieningen (registers, applicaties, informatiesystemen, etc.))	De informatievoorziening van het VTH-stelsel inrichten
	Digitale vaardigheid organisatie	Digitale vaardigheid organisatie is geïnventariseerd
	ICT basis op orde Voldoen aan wet- en regelgeving	De organisatie voldoet aan geldende wet- en regelgeving
Goede partnerschap samenwerking	Actuele DVO Provincie Fryslân of andere (markt)partij Actuele DVO Gemeente Leeuwarden	Ingericht DVO en sturingsmodel Ingericht DVO en sturingsmodel

	Rechtmatig en doelmatige overeenkomst ICT leverancier(s)	Aanbestede diensten conform aanbestedingsbeleid met rechtmatigheidsverklaring accountant
Verkenning met Noordelijke omgevingsdiensten op samenwerking	Gezamenlijke agenda Functies in OD samenwerking (uitleen/gastheer model)	Aantal functies en agendavoering worden gezamenlijk gedaan

Wat gaan we er voor doen

Thema mensen

- We zorgen ervoor dat de inzet van personeel - vast, tijdelijk en inhuur - in evenwicht zijn en blijven binnen de beschikbare middelen.
- We hanteren de kwaliteitscriteria als onderdeel van opleidingsprogramma's voor individuele medewerkers en maken opleidingsplannen voor leren en ontwikkelen.
- We geven uitvoering aan de visie op werkgevers- en werknemerschap.
- We zorgen ervoor dat elke afdeling beschikt over een afdelingsplan met daarin opgenomen SPP. Hiermee hebben wij inzicht in de beschikbare en benodigde kwaliteit en kwantiteit van afdelingen en teams.
- We doen aan intensieve gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie, gericht op naamsbekendheid, aantrekkelijk werkgeverschap als drie noordelijke Omgevingsdiensten en activeren van nieuwe instroom in trainee programma's.
- We geven invulling aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.
- We voeren activiteiten uit gericht op het bevorderen van integriteit, weerbaarheid en voorkomen ongewenst gedrag bij medewerkers.
- We geven invulling aan inclusiviteit en diversiteit.

Thema mensen	Indicator	Resultaat 2025
Inzet personeel is conform dienstverleningsafspraken en binnen begroting	Voortgang monitor FUMO en rapportages individuele deelnemers	Account gesprekken worden periodiek gevoerd en worden door deelnemers positief gewaardeerd Begrotings- en productie realisatie worden periodiek gemonitord en verantwoord
Voldoen aan opleidingseisen en ontwikkelen	Ingericht opleidingsplan en individueel opleidingsplan	Opleidingsplannen worden toegepast en gerealiseerd, personeel voldoet aan kwaliteitscriteria (conform

		doelstellingen primaire afdelingen) en persoonlijke ontwikkelbehoefte
Uitvoering geven aan visie op werkgever- en werknemerschap	Actuele visie	MTO- en PMO-uitkomsten zijn vertaald naar een actuele visie op werkgever- en werknemerschap
SPP	Uitgewerkt SPP	Afdelingen en teams beschikken over afdelingsplan en/of teamplan inclusief SPP
Arbeidsmarktcampagne activeren nieuwe instroom & naamsbekendheid als werkgever	Arbeidsmarktcampagne en goed werkend digitaal platform voor de drie noordelijke Omgevingsdiensten	Goed gevuld trainee programma Scores monitoring digitale platform ≥ benchmark.
Inclusiviteit en diversiteit	Uitgewerkte rapportage in sociaal jaarverslag 'Personeelsmonitor' en opbouw personeelsbestand	Personeelsmonitor en opbouw personeelsbestand
Bevorderen van integriteit, weerbaarheid en voorkomen ongewenst gedrag bij medewerkers.	Sociaal jaarverslag Rapportage RI&E Rapportage weerbaarheid	Actueel integriteitsbeleid Vertrouwenspersoon rapportage Inwerkprogramma nieuw personeel Gespreksvoeringen thematisch met MT en medewerkers Plan van aanpak activiteiten naar aanleiding van rapportage(s)
Ziekteverzuim	Ziekteverzuim	Lager dan 5%
Inhuur verhouding	Percentage inhuur op loonsom	Lager dan 15%

Thema huisvesting

Thema huisvesting	Indicator	Resultaat 2025
Moderne & doelmatige huisvesting	We zorgen ervoor dat alle vergaderruimtes worden voorzien van hybride vergaderfaciliteiten	Ingerichte ruimtes

	Gebouw onderhoud	Op locatie werken en thuiswerken (hybride werken) functioneert (indicator welzijnsonderzoek) Onderhoudsplan is actueel
Energie-neutraal gebouw, voertuigenpark en organisatie	We geven verdere uitvoering aan de geplande energiebesparende maatregelen voor het bedrijfspand en het wagenpark.	Zonnepanelen zijn geïnstalleerd en energieverbruik is neutraal Aansluitingen voor uitbreiding laadpalen is gerealiseerd
	Periodiek Medisch Onderzoek gegevens	Periodiek Medisch Onderzoek wordt aangeboden en hierop wordt een plan van aanpak aandachtsgebieden gemaakt

Thema digitalisering

- Er wordt een nulmeting uitgevoerd om de digitale vaardigheid van collega's te meten.
- Onze informatievoorziening is conform archiefwet, Wet open overheid (Woo) en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) ingericht.
- Informatievoorziening van het VTH-stelsel is conform uitgangspunten pijler 3 IBP ingericht.
- Wij hanteren het plan van aanpak en de realisatie van plannen conform de informatievisie.
- We actualiseren de DVO's met Provincie Fryslân of andere (markt)partij en de gemeente Leeuwarden.
- We hanteren kwaliteits- en realisatieafspraken in de DVO en houden accountmanagement gesprekken.
- ICT-dienstverlening voor ons zaaksysteem wordt aanbesteed conform de aanbestedingsrichtlijnen.
- We hanteren een gezamenlijke agenda met de drie Noordelijke Omgevingsdiensten op bedrijfsvoering vraagstukken waaronder specifiek kwetsbare functie(s).

Voor het thema digitalisering is geen uitgewerkte tabel opgenomen, zoals bij de andere thema's. De reden hiervoor is dat er, voordat er concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden, als basis eerst een breed gedeelde en vastgestelde i-visie (informatievisie) benodigd is. Deze wordt in 2024 opgesteld.